

16 OBSERVANT

O&O MAAKT INDICATOREN OM ONDERWIJSKWALITEIT TE METEN

Het onderwijsklimaat, onderwijsaanbod, personeel en materiele middelen zijn meetbare begrippen, waaraan de kwaliteit van een universiteit of HBO-instelling kan worden afgelezen. Hoe goed het onderzoek en onderwijs van een instelling is, valt te meten met behulp van 'prestatie-indicatoren' zoals de gemiddelde hoeveelheid publicaties per vakgroep, het percentage geslaagde studenten, het percentage werkloze afgestudeerden, de kwaliteit van de onderwijslokalen en de motivatie van docenten om zich met onderwijs bezig te houden. De indicatoren moeten dienen als basis voor het toezicht op de kwaliteit van iedere instelling die het ministerie van onderwijs wat strakker in de gaten wil houden.

ir. B. Okkerse. Volgens de opstellers is de lijst met prestatie-indicatoren, die in het rapport is opgenomen, de eerste die in brede kringen van het hoger onderwijs kan rekenen op acceptatie. De onderzoekers zien de lijst echter alleen als een eerste stap op weg naar een methode van kwaliteitsmeting, die zowel door de overheid als het onderwijs geaccepteerd wordt. De onderzoekers voegen daar meteen aan toe dat de lijst, die nog niet is vrijgegeven, geen al te hoge verwachtingen mag wekken. Bovendien waarschuwen zij voor oneigenlijk gebruik van de indicatoren. De discussie over een lijst met objectieve criteria om de kwaliteit van onderwijs en onderzoek te meten, is al jaren aan de gang. In 1986 besloot de Hoger Onderwijskamer daarvoor een werkgroep in te stellen. Vorige week heeft de HO-kamer besloten binnenkort een aparte bijeenkomst over de indicatoren te beleggen.

Jacques Herraets

Dat is de conclusie van een onderzoek naar kwaliteitsindicatoren, dat op verzoek van het ministerie van onderwijs is verricht door de Maastrichtse vakgroep Onderwijsontwikkeling en Onderwijs-

research. Het rapport is dinsdag door de samenstellers, prof. dr. Wynand Wijnen, drs. Mien Segers en drs. Philippe Dochy aangeboden aan de directeur-generaal voor het Hooger Onderwijs, dr.

Ritzen voor het eerst op werkbezoek

Terwijl in Den Haag de hele Tweede Kamer verontwaardigd te hoop liep tegen zijn uitspraak van de vorige avond dat Engels de voertaal op de universiteiten moest worden, snelde de nieuwe minister van Onderwijs Jo Ritzen heuvel op, heuvel af door zijn geboortestreek. Het eerste werkbezoek van zijn carrière was natuurlijk bestemd voor Heerlen en Kerkrade. Daarna bleef er nog twee uur over voor een kennismaking met het stadsbestuur en de Rijksuniversiteit Limburg. Behalve het college van bestuur stonden twintig leden van de NSEM bij de voordeur klaar. De studenten boden een briefje aan waarin gepleit werd kwalitatief goed onderwijs en een betere rechtspositie. De minister kreeg een paar oude schoenen van suikerwerk, voor de studenten een symbool voor het onderwijs, dat volgens hen een opknapbeurt nodig heeft. Tijdens een ontmoeting met een groep hoogleraren liet Ritzen merken dat hij na een maand regeren zijn universitaire achtergrond nog niet was vergeten. Na iedere bijdrage stelde hij enkele terzake doende vragen, bijvoorbeeld of de daling van de studierende-

ment in diverse faculteiten niet het gevolg was van de stijging van het aantal studenten. Met andere woorden: is daarmee aangetoond dat het hoge rendement in Maastricht te danken is geweest aan de kleine aantallen studenten uit de beginfase, toen de docenten nog genoeg tijd hadden voor de student? De architect van het onderwijsmodel, Wynand Wijnen, moest inderdaad toegeven dat het lagere rendement inderdaad wel eens te maken kon hebben met de groei van de regelgeving, die het bijvoorbeeld niet meer toelaat dat een docent een student een tentamen binnen een paar weken te laten overdoen. Maar volgens Wijnen blijven er genoeg voordelen over, zoals een gelijkmatige verdeling van de studielast en het 'lerende' in plaats van 'selecterende' karakter van de voortgangstoets.

Over zijn toekomstplannen voor het onderwijs liet Ritzen weinig los, behalve dan dat hij de directeur van instituut voor Hart- en Vaatziekten, prof. Rob Reneman, opvallend hartelijk bijviel toen deze een pleidooi hield voor een flexibeler personeelsbeleid in het onderzoek. Vol-

gens Reneman zou het in die sector gemakkelijker moeten zijn om personeel een tijdelijke aanstelling van vijf of tien jaar aan te bieden op condities die kunnen concurreren met het bedrijfsleven. Tegenover die betere betaling zou dan minder zekerheid moeten staan om levenslang op die plaats te mogen blijven. Ritzen reageerde daarop met de opmerking dat hij veel voelde voor een grotere flexibiliteit, maar dat hij tot nu toe weinig steun had ondervonden voor dat idee. "Ik wil die kar wel trekken, maar dan heb ik de volle steun nodig van mensen uit het onderzoek, die er ook zo over denken".

De flauwe hoop dat voorafgaand aan het bliksembezoek tijdens het overleg tussen het college van bestuur en ambtenaren van het ministerie een toezegging zou worden gedaan over de studierichting fiscaal recht, is niet uitgekomen. Volgens collegevoorzitter drs. L. Vredevoogd zijn de argumenten, waarmee de studierichting in het ontwerp-HOOP is afgewezen, met goede tegenargumenten bestreden: "Wij hebben uitgelegd waarom er volgens ons wel een goede arbeidsmarkt voor fiscaaljuristen bestaat en dat we wat de internationalisering betreft niet verder konden gaan, omdat de wet dat niet toeliet. De ambtenaren van het departement hebben ons nu gevraagd die argumenten nog eens papier te zetten, dan kunnen we het antwoord binnen vier weken verwachten." Verder zijn in het ambtelijk overleg Milieugezondheidskunde en Cultuur en Wetenschap ter sprake gekomen, maar daarover zijn volgens Vredevoogd alleen procedure-afspraken gemaakt. Tenslotte heeft de universiteit het verzoek gekregen een nieuwe onderbouwing te geven voor de deeltijdstudie Verplegingswetenschappen, waarover binnen het departement nog steeds grote scepsis bestaat.

Jacques Herraets

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg.
Redactie-adres: Postbus 616,
6200 MD Maastricht. Tel. 043-887174

Tiende jaargang, nummer 16, 14 december 1989

Inhoud

Pagina 5

Loon naar werken

Secretaresses staan niet alleen te juichen over de veranderingen in hun werk, die het gevolg zijn van automatisering. Dat werd duidelijk tijdens het congres 'automatiseringstijdperk en veranderend secretariaatswerk'. Er heerst bij de secretariaatsmedewerkers nogal wat onvrede, met name over hun functiewaardering. Ze willen graag méér en uitdagender taken op zich nemen, maar verlangen dan wel loon naar werken.

Pagina 7

Tijdschriften

Er bestaat maar één universiteitsblad, namelijk Observant. Daarnaast circuleren er binnen de universiteit talloze tijdschriften met meer of minder pretenties om studenten, medewerkers of externe relaties te informeren en/of amuseren. Sommige bladen bestaan al jaren, anderen verschijnen maar één keer. Het ene blad staat bol van de advertenties, een ander kan het dankzij subsidie zonder reclame doen. In dit nummer een rondgang langs de universitaire papierberg.

Pagina 8

Dementie

Heeft u een vuurtje voor me?

Dementie en mildere vormen van het verminderen van geestelijke vermogens zijn lange tijd beschouwd als een onafwendbaar gevolg van het ouder worden. De laatste tijd wijzen steeds meer onderzoeken uit dat er heel veel te doen is aan preventie. Het project 'Hersenen en gedrag' levert een belangrijke bijdrage aan de vooruitgang op dat gebied.

Pagina 9

Onderhandelen

Het eerste lustrum van de economische faculteit werd gevierd met een symposium over 'onderhandelen, een spel met grote gevolgen'. De dagen van het 'vechterige' onderhandelen lijken voorbij. Luisteren en inleven blijken tegenwoordig meer effect te sorteren dan verbaal geweld en met de vuist op tafel slaan.

Pagina 16

Marathon Mannen

Een cardioloog en een onderbibliothecaris liepen samen met vierentwintigduizend anderen mee in de Marathon van New York. De twee sportievelingen haalden zowaar de finish en vertellen op de achterpagina welke ontberingen ze hebben doorstaan.

Ingezonden brieven voor deze rubriek mogen een lengte van maximaal één kantje A4 hebben. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten of niet te plaatsen

Dictatoriaal

Naar aanleiding van het bericht 'despotisch probleemgestuurd' (in 'Bladeren', Observant no. 14) wil ik als auteur van het daarin signaleerde artikel in het blad 'Overzicht', over de opzet van een medische opleiding in Malawi en de Maastrichtse betrokkenheid daarbij, gaarne een opmerking maken. Ik vind het een kwalijke zaak dat de eindredacteur van 'Overzicht', zonder overleg met mij, het betreffende artikel heeft gemeend te moeten aanpakken onder de pakkende kop 'Arts-dictator wil medische opleiding met Maastricht' ('Overzicht', no. 4, december 1989). Die vlag dekt namelijk de lading niet. Wie mijn artikel zorgvuldig leest, kan daaruit slechts opmaken dat de oude president Banda een medische opleiding voor zijn land wil en niet meer dan dat. Dat die opleiding een probleemgestuurde, 'community'-georiënteerde opzet zou moeten krijgen, is een idee van de uiterst capabele mensen die het idee voor een Malawiaanse medische opleiding thans uitwerken. Het zijn deze mensen die contact hebben gezocht met de RL. De president van Malawi heeft waarschijnlijk nog nooit van Maastricht of de RL gehoord. Wat ik in het betreffende artikel tracht te laten zien, is hoe complex en paradoxaal de ontwikkelingsproblematiek soms kan zijn. Ik zal de laatste zijn die beweert dat er in Malawi sprake is van een

democratie; ik geef in mijn artikel ook duidelijk aan dat dat niet het geval het. Tegelijkertijd moet echter geconstateerd worden dat de gezondheidszorg van de Malawiaanse overheid veel beter haar doel bereikt - de straatarme Malawiaanse bevolking - dan de in het algemeen bewierookte particuliere ontwikkelingsorganisaties, die hun doelgroepen in Malawi goeddeels voorbij blijken te schieten. Zij verzorgen immers slechts betalende patiënten: dat wil zeggen de smalle midden- en hogere klassen. Ook moet je mijns inziens concluderen dat de Malawiaanse (overheids)plannen voor een medische opleiding goed en ontwikkelingsrelevant zijn, en dat deze opleiding naar het zich laat aanzien een positief effect zal hebben op de kwaliteit van de gezondheidszorg in het land, waarvan met name de arme groepen zullen kunnen profiteren. Daarmee is dus een complex probleem gepresenteerd. Want wil je een effectieve bijdrage aan de verbetering van de gezondheidssituatie van de armere bevolkingsgroepen in dit land leveren, welke ingang moet je dan kiezen? Ik heb dit probleem zo open mogelijk in het betreffende artikel aan de orde gesteld. Ik heb zelf geen direct antwoord op de vraag. Eens te meer blijkt het 'goed - slecht' vraagstuk voornamelijk uit grijs tinten te bestaan. Maar gretige commentaren in de trend van: 'Hé, dictator! Afschieten!' weiger ik serieus te nemen.

Han Aarts Bureau Buitenland

Wie heeft er na de conditietraining van MSRV Saurus op woensdag 22-11-89 (20.15) in sporthal Randwyck twee ringen gevonden. Bel Maud, 625428.

Wil je een band vormen? De zangeres is al aanwezig! Vraag naar Susan, 630626 (J+P).

Te koop: Philips stereo-installatie, compleet, 2x30 W. Twee boxen met ingebouwde versterker (MFB), 60 W. Nordica skischoenen, maat 8. Prijzen n.o.t.k. Mattijs Christiaanse, 043-618452.

Kamerruil. Kamer in Malberg, 3,5x4m, f193,- per maand incl., tegen een kamer in het centrum, tot f300,-. Edwin, 436761.

Te koop: elektronisch huiskamer-orgel Riha Festivo, twee manualen en kort pedaal, 12 jaar oud. Tegen elk aannemelijk bod. Kees Ruisen, 888479 of 04409-3602.

Koko, back to the 80's, feest op 12 januari in de Dominicanerkerk.

Te koop: gasfornuis met oven, f75,-, ijskast tafelmiddel f30,-, bankstel eiken f300,-, antieke slaapkamer notenhout; 2-p bed, kommode met spiegel, kleerkast met spiegeldeur f1500,-. Tel. 253879 of 252809.

Kom ook 13 januari naar het Maaspaviljoen. Galafeest m.m.v. Peter Douglas en de 23 man sterke Djimm Band.

Te koop gevraagd: wasmachine met centrifuge en een elektrische oven. 618669.

Europe is calling!!! Wordt lid van een Europese studentenvereniging met inhoud: AEGEE. Info: 09-3212451013 (Alrik) en 043-613411 (Evert).

Met weemoed denken wij nog een keer terug. 12 januari, back to the 80's, Koko.

Regel nu jouw partner en je pakje en koop 'n kaartje voor het Gala 1990 in het

Marihuana-rokers gevraagd voor rijstudie

Het Instituut voor Geneesmiddelen, Veiligheid en Gedrag (Beeldsnijdersdreef 85) start binnenkort met een studie naar de effecten van marihuana op de rijvaardigheid. Hiervoor worden 12 vrouwelijke en 12 mannelijke vrijwilligers gevraagd, die minimaal eens per maand maar niet dagelijks marihuana roken. Verder dient men reeds minimaal 3 jaar over een geldig rijbewijs te beschikken. Tijdens een voorstudie zal er één avond marihuana gerookt worden tot men zich "high" voelt, waarna verschillende testjes gedaan worden. De rijstudie bestaat uit het verschillende keren rijden op een voor overig verkeer afgesloten Rijksweg onder invloed van verschillende doseringen marihuana. Dit zal op vier avonden in opeenvolgende weken in maart 1990 plaatsvinden. Voor aanvang van de studie wordt elke vrijwilliger medisch gekeurd en getraind in de taakjes.

Totale vergoeding: f. 350,-.

Info: Hindrik Robbe, tel. 474591

Maaspaviljoen.

Stichting BUBU, verhuur van bestel/ personenbusje f45,- resp. f50,- per dag. F0,30 per km, eerste 100 km vrij. Prijzen excl. BTW en brandst. Bel 256162/211048

Ontbijtservice. Als jij voor de ingrediënten zorgt, breng ik gratis ontbijt op bed. Voor aanvraag inlichtingen: Hans de Quartel, 622930.

Dinsdagavond 19 dec. om 19,30 uur is er een informatieve avond over SGWM en een presentatie van de studiereis naar de V.S. Filmzaal, TS 53.

Het AEGEE informatieboekje is uit!!! Bel Marc Slaats, 043-254723.

Miranda Verkooyen, alvast een goed voornemen: bel mij even in verband met die slaapzak, 252907. Linda

Ik wil terug: blauw T-shirt. In bezit van: Dees. Afz.: de rechtmatige eigenaar.

Te koop: centrifuge in uitstekende staat. 04408-2877

In de 80-er jaren een feest-beest geweest, kom dan op 12 januari naar Koko's back to the 80's feest.

I.C.Dales in het kabinet: Ma Flodder geeft 18 januari een enorm feest.

Rozen verwelken, muren vergaan, maar Circumflex blijft eeuwig bestaan; 10 jan. Nieuwjaarsfeest Dominicanerkerk

Gonda en Ingrid zijn verhuisd. Notgerusweg 1, tel. 250584.

Eric Musch treedt op als Tennisba! Ma Flodder

Woensdag 20 december. Welterusten Benny-vergadering + eten om 19.00 uur Notgensweg 1. Kom je, bel dan 250584.

Kursus klassieke massage, 10 lessen van 1,5 uur. O.a. palpatie met bijbehorende anatomie, effectverklaring met bijbehorende fysiologie en praktische vaardigheden. Info: 043-619221.

Welke goede fotograaf wil voor de toneelvereniging Alles is Drama foto's maken van de verschillende producties? Bel Pieter, 212417 of Lisette, 252625.

Opsporing verzocht. Wil degene die tijdens de Koko-intro vertelde ervaring te hebben met het belichten van theatervoorstellingen contact opnemen met Alles is Drama? Lisette, 252625.

Wanneer biedt Willem zijn excuses aan? Een Benny-fan.

Heb je zin om toneelvoorstellingen van Alles is Drama te belichten? Bel Pieter, 212417 of Lisette, 252625.

Te koop: 2 + 3 zitbank, modern licht eiken, met losse blauwe kussens. Prijs

f750,-. Tel. na 18.00 uur 634072.

Te koop: eiken salontafel, diameter 100 cm. Tegen elk aannemelijk bod, tel. 888706.

Te koop: skischoenen (dames), Salomom SX31, maat 310, f125,-. Nordica, maat 39, f75,-. Bij aankoop een damesskibroek (maat 38) gratis. Marieke, 213262.

Gezocht: Medisch student of werkzoekend basisarts die gedurende ongeveer 3 maanden enkele dagdelen per week wil meewerken aan een retrospectief statusonderzoek. Geboden wordt een stimulerende begeleiding en reis/onkostenvergoeding. Informatie bij W.Bakx, revalidatie-arts, tel. 045-239555 of 's avonds 043-630166.

Onze recreatieve volleybalvereniging V.C. Op Dreef heeft nog plaats voor enkele dames en heren, vanaf 18 jaar, die over enige spelvaardigheid beschikken. De trainingsavond is op woensdag van 20.00 - 21.30 uur. Inlichtingen bij Bea Smeets-Kempners, tel. 043-434857.

Met spoed gezin gezocht. Min. modaal inkomen. Vijf-kamer premie-A woning. C.V. Vernieuwend Wonen M'tricht. Tel. 614730 of 613735.

KOZIJN zoekt ervaren typist(e) (tegen betaling). Meer informatie: Carlijn, 476393.

Gelukkig Nieuwjaar gewenst aan alle geneeskunde studenten door REFLEX. Kom het vieren op 4 januari van 16.00 tot 19.00 uur in de colloquiumzaal op Randwyck. Tot dan!

Kinderopvang in Eijsden hoeft vanaf augustus 1990 geen probleem meer te zijn. Voor meer informatie: 04409-3443/1407/4158.

Atheïsten mogen er ook in! Wo. 10 jan. Nieuwjaarsfeest Circumflex Dominicanerkerk

Groene damesfiets te koop (u weet wel, die van Max) tel. 218567.

Wie heeft op 12 december (per ongeluk) mijn donkergroene halflange "Bad Boys"-jas meegenomen van de kapstok bij het Studielandschap Economie. Bel alsjeblieft, het is koud zonder jas! Imelda Hol, 045-750833.

Tweedejaars studente Pabo zoekt kamer in studentenhuis, in de omgeving Brusselseweg/Statensingel. Bel Brenda, 045-413193.

Te huur vanaf januari tot en met maart 1990: woonruimte, eigen keuken, douche, toilet. F300,- per maand. Maryvonne, 043-210795.

VGT literatuur propedeuse economie f12,50. Paul/Peter, 09-3211722856

Te huur gevraagd appartement of etage centrum Maastricht, voor 2 pers. Max. f700,-. Paul/Peter, 09-3211722856

Die kan nog eens typen.

Te huur op eerste stand in Heerlen. Zitslaapkamer f325,- incl. Suzanne, 045-713831, na 19.00 uur 043-625745.

Wegens overcompleet tegen sterk gereduceerde prijs te koop: damesfiets, z.g.a.n. Batavus, donkergroen, met handremmen en drie versnellingen. Tel. inf. na 17.30 uur, 043-634035.

Met je Kokokater naar het Maaspaviljoen.

Drie maanden America!!! 9 weken werken in zomerkamp plus 1 tot 6 weken vrij rondreizen. Incl. retourvlucht, visum, verzekering, zakgeld (\$150-\$450). Kosten f400,-. Eisen: 18-35 jaar, Engels spreken, beschikbaar juni tm augustus/september. Info: T.A.Camp America, tel. 04780-88047. Postbus 107, 5800 AC Venray.

Kunsttuilen. Elke donderdag van 17.00-20.00 uur of na tel. afspraak. Atelier Fransz Witte, Volderstraat 55, Meerssen. 043-643435.

Voor kleine of grote kamerverhuizingen: 04409-2324. Kosten f62,50 in Maastricht of omgeving.

Voor en door studenten. Sociëteit Xaviera voor alle feesten (50-150 personen). Tel. 211400, Michiel.

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijkswijk Limburg, uitgave van de Stichting Observant. Verschijnt wekelijks.

Redactieadres
Bouillonstraat 3 (kamer 0.006)
Postbus 616
6200 MD Maastricht
telefoon: 043-887174

Stichtingsbestuur
Wim Hermens (voorzitter)
Kees Schröer (penningmeester)
Erik de Graaff (secretaris)
Ton Hameleers (redactieafgevaardigde)
Geertjan Tangelder
Ad van Iterson

Redactie
Jacques Herraets
Wammes Bos
Emely Nobis

Redactieleden/medewerkers
Marc Bonten
Bart Brouwers
Lucia Geurts
Ton Hameleers
Evelyne de Leeuw

Redactie-assistente
Marlies In de Braekt

Foto's
Franco Gori

Tekeningen
John Prop
Raph de Haas

Druk
Eldee Offset Heerlen

Advertenties
Tarieven en reserveringen bij de redactie, telefoon 043-887174.

Mededelingen
Mededelingen voor de Bulletin-pagina's doorgeven aan Noortje van Putte, dienst Voorlichting. Telefoon: (88)7171.

Abonnementen
Leden van de universitaire gemeenschap ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en andere belangstellenden kunnen zich abonneren voor f 35,00 per jaar.

Hoger Onderwijs Persburo
Observant maakt deel uit van het landelijk samenwerkingsverband Hoger Onderwijs Persburo (HOP), samen met Ad Valvas (Vrije Universiteit), Folia (Universiteit van Amsterdam), Mare (Leiden), Univers (Tilburg), Delta (Delft), KU-Nieuws (Nijmegen), Universiteitsblad Utrecht, Universiteitsblad Twente, Universiteitskrant Groningen en Cursor (Eindhoven).

HOP-correspondent: Jos Dohmen.

paartjes

Paartjes alleen schriftelijk inleveren bij de redactie. Niet-commerciële Paartjes zijn gratis voor studenten en medewerkers. In alle andere gevallen bedraagt de prijs f 2,50 per regel (32 lettertekens).

Waar blijft de bok?

Wie of welke vakgroep heeft belangstelling voor gebonden jaargangen van het NTvG vanaf 1958 tot 1982? Gratis. Hettie Snellen, O&O, Randwyck.

Nucleus durus (Tilburg). Jullie tapje is ons grapje. Collurcinatio.

"Ja waarachtig, toch nog een MINX-feest in de jaren tachtig!" Donderdag 21 december in het Maaspaviljoen met live-optredens en disco.

Fastfood op het podium: Pizza Quickband wo. 10 jan. Dominicanerkerk

Jongen met meubels zoekt studentenhuis met kamer. Uitsluitend in centrum. Bel mij, Edwin, 043-436761. Evt. beloning.

Sinterklaas is zwaar teleurgesteld over het werk van de oude Pieten. Het is de hoogste tijd om as. dinsdag samen de kont van het peerd te bekijken. Zonder Pieten.

Carin, bedankt voor de tip. Volgende week weer? N,C,J en W. (4MF)

Te koop: 1 paar ELAN-s-skies (slalom) met bindingen i.z.g.s. 219428

Economisch instituut haalde vorig jaar winst van 7.000 gulden

HET GEMATIGD SUCCES VAN RESEARCHINSTITUUT LIBER

Een aanvraag om marktonderzoek te doen naar de vestigingsmogelijkheden van een platenzaak werd afgewezen. Ook een wetenschappelijk advies over de levensvatbaarheid van een Limburgs muziekblad ging niet door. LIBER, het onderzoeksinstituut van de economische faculteit, lijkt kieskeurig.

Hebben de economen een afkeer van muziek, of van haar randverschijnselen als bladen en platenwinkels? Misschien wel, en dat is dan een legitieme reden om niet aan een onderzoek te beginnen. De belangstelling van de facultaire staf voor een bepaald terrein wordt uitdrukkelijk genoemd bij de criteria om al dan niet opdrachten aan te nemen. Maar de belangrijkste grond is het niet; het platenzaakproject bijvoorbeeld is eerder afgeketst op een gebrek aan wetenschappelijk gewicht. Aan die strenge norm wordt bij Liber alle aanbod van contractresearch gemeten.

De kieskeurigheid van de onderzoekers leverde het college van bestuur meteen een argument om zich de kritiek uit de universiteitsraad van het lijf te houden. "Hoezo succes?" werd er namelijk gevraagd naar aanleiding van het in gedempte hoera-stijl geschreven evaluatierapport van het Limburgs Instituut voor Bedrijfs- en Economische Research na tweeënhalf jaar; "als ik alle cijfers optel en aftrek kom ik op een winst in 1988 van ongeveer zeventuizend gulden. Dat noem ik toch niet erg succesvol" vond een der buitenuniversitaire leden van de U-raad, bij uitstek deskundig geacht omdat hij ook nog eens zijn brood verdient in 'het bedrijfsleven'.

Het antwoord van het college kon summier zijn: Liber is wel succesvol, niet zozeer gemeten aan de omzet of de winst, maar vooral aan de kwaliteit van het verrichte onderzoek. Verder waren er natuurlijk wat aanloopproblemen, maar daar zijn ze nu overheen. Op zichzelf is het echter juist van het grootste belang dat Liber niet te gretig is maar het werk toetst aan het facultaire onderzoeksprofiel.

Deze optiek wordt bevestigd door de huidige voorzitter van het bestuur, prof. Franz Palm. Liber is gestart in de tijd dat het zogenoemde derde geldstroomonderzoek binnen de faculteit van de grond begon te komen, terwijl de universitaire infrastructuur daar nauwelijks op berekend was, vertelt hij. Juist op dat punt heeft Liber dus goed werk kunnen doen: het opzetten van een adequaat onderzoeksmanagement en een eigen projectadministratie, zodat men op elk moment alle gewenste gegevens voor de neus heeft zonder afhankelijkheid van de dienst financiële zaken (FZ). Inhoudelijk hanteert men de stelregel dat het onderzoek dient aan te sluiten bij het facultaire beleid. (Technologieresearch vindt overigens plaats binnen Merit, al niet andere bij Liber.)

De voorstellen die door het bestuur van Liber worden aanvaard worden daarom (naderhand, dat wel) opgenomen in het facultaire onderzoeksprogramma en krijgen dus ook een ex post beoordeling in de faculteitsraad. Die sterke inbedding resulteert dan in projecten voor bijvoorbeeld de OSA, de Organisatie voor Strategisch Arbeidsmarktonderzoek in Den Haag, uitgevoerd binnen de afdeling algemene economie, en in nogal wat marktonderzoek binnen bedrijfseconomie; de behoefte aan openbaar basisonderwijs in Maastricht was zo'n project.

Franz Palm: Kijken naar de kwaliteit (foto Franco Gori)

Ofschoon de kwaliteit van het onderzoek over het algemeen goed schijnt te zijn (men krijgt geen klachten en opdrachtgevers komen terug met nieuwe vragen) oogt het geheel kwantitatief verre van indrukwekkend. Maar dat is dan ook niet de bedoeling, maakt de 'beheerder' van Liber, drs. Theo Bovens, duidelijk. In het gewone leven is hij hoofd van het bureau onderzoek van de faculteit, en aan Liber besteedt hij gemiddeld iets meer dan een dag in de week. Eigen personeel heeft Liber nauwelijks, of het moeten tijdelijk ingehuurd studenten zijn, en ook anderszins tinnert Liber niet direct aan de weg. Bovens: "Beschouw het maar als een service-stichting, hoofdzakelijk gericht op het bieden van administratieve ondersteuning. Primair is bij ons de relatie met reeds lopend facultair onderzoek, dus aan acquisitie gebeurt eigenlijk verder niets. Het hangt af van de eigen contacten van medewerkers. We hebben ook geen folder of iets dergelijks."

Heel anders is het gesteld met het ROA, het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt van prof. Hans Heijke. Dat instituut werd in 1986 bij de RL opgericht en ondergebracht bij Liber. Het krijgt voor de duur van vijf jaar gemiddeld een half miljoen per jaar van het ministerie van onderwijs en wetenschappen en weet daarnaast voor een aanzienlijk bedrag aan contractonderzoek binnen te halen. Samen levert dat werk voor ongeveer tien wetenschappelijke personeelsplaatsen. ROA heeft dus succes, dat is duidelijk. Voor Liber heeft dat de aangename consequentie dat haar totaalcijfers aardig de hoogte in worden gestuwd; 80% van de resultaten van Liber komen voor rekening van het instituut van prof. Heijke. Volgens Bovens was het daarom ook vooral Heijke die er op aandrong om Liber in de stichtingsvorm te laten voortbestaan, en niet over te gaan naar de vorm van een facultair instituut volgens de wet op het wetenschappelijk onderwijs, de WWO. Daarover is met het college van bestuur, dat de voorkeur geeft aan een WWO-instituut boven een

stichting, in de loop van dit jaar een klein dispuut gerezen. Het uiteindelijke compromis luidt dat Liber van rechtsvorm verandert als aangetoond is dat een WWO-instituut kan voldoen aan de eisen die Liber stelt. Onenigheid is er nog over de vraag wanneer dat dan precies zou moeten plaatsvinden en hoe de beoordeling zal verlopen, maar in principe wijst Liber de overgang niet meer af. Schoorvoetend en zonder veel enthousiasme, dat wel.

Een van de voorbeelden binnen deze universiteit voor het reilen en zeilen van een WWO-instituut is het Instituut voor Hart- en Vaatziekten, onderdeel van de medische faculteit. De ervaringen die daar worden opgedaan zullen zwaar wegen voor Liber. Hoe zijn die tot dusver? Is Liber niet een beetje kinderachtig met zijn beroep op de slagvaardigheid en de 'etiketfunctie' die alleen de stichtingsvorm zouden bieden?

Dat blijkt mee te vallen. Dat H&V een facultair instituut is geworden komt voornamelijk omdat de faculteit daarop stond, maar anders had het beheerder drs. Rob van der Zander geen slechte gedachte geleken om ook in de stichtingsvorm te opereren. Ofschoon apart instituut opgericht juist om de herkenbaarheid en de slagvaardigheid te vergroten, wil het met dat laatste namelijk nog niet altijd even goed lukken. Knelpunt is vooral het beheer dat over ettelijke universitaire schijven moet lopen. Zo moet de projectadministratie bij de dienst FZ worden gevoerd. Dat kost tijd en levert niet altijd precies de gewenste gegevens in de gewenste vorm op. "De bedrijfseconomische informatievoorziening voldoet niet", vindt Van der Zander, "ik kijk daarom wel eens met enige afgunst naar Liber."

Niettemin verklaarde het college van bestuur tegenover het bestuur van Liber en ook in de universiteitsraad dat aan de feiten van het WWO-instituut gewerkt zal gaan worden.

In de tussentijd wacht Liber af. Boven alles wil men rust.

Wammes Bos

Overpeinzingen op de valreep van de jaren tachtig

Laten we zeggen dat 1989 bijna voorbij is en laten we dit een goed moment noemen voor enige overpeinzingen.

Met dit decennium is een ongeveer even lange periode afgesloten, die men in het academisch ziekenhuis ter stede de Verhey-epoche zou kunnen noemen. Afgelopen week is Verhey terecht in de bloemetjes gezet met de erepenning van de provincie en met de dr. Tanspenning van de universiteit. Hij is het symbool van een huzarenstuk, dat door eendrachtige samenwerking tussen een aantal bestuurders van academisch ziekenhuis, medische faculteit en universiteit in het begin van de jaren tachtig is geleverd. Sinds Annadal academisch is geworden heeft de universiteit haar bestuurlijke belangstelling voor het academisch ziekenhuis verloren. Dat is geen ramp, als de verbanden op het niveau van de faculteiten der geneeskunde en gezondheidswetenschappen maar goed blijven.

In het academisch ziekenhuis zijn nu de bordjes verhangen. Vooruitlopend op een dienovereenkomstige wettelijke regeling is de bestuursverantwoordelijkheid nu bij het management gelegd: de directie heet Raad van Bestuur, het vroegere bestuur Raad van Toezicht. Ook in de verhoudingen met de universiteit zitten veranderingen in de lucht. De jaarlijkse bekostiging van de activiteiten, die door het ziekenhuis en de betrokken faculteiten gezamenlijk worden verricht wordt afhankelijk gesteld van overeenstemming over een samenwerkingsdocument tussen ziekenhuis en universiteit, dat tot stand moet komen in een Gemeenschappelijk Beleidsorgaan.

Onder de foutieve aanroeping van de 'basisfilosofie' - hoe is het dáár trouwens mee; aan de hoeveelste Commissie waren we ook alweer om die te herijken? - heeft de universiteit in haar beginjaren met een bos van gene op de kaken over het academisch ziekenhuis gesproken, als een socialist die op vrijdagmiddag zijn hardstede aan de plaatselijke goudkust verlaat om zich voor het passeren van zijn weekend naar zijn kajuitjacht in de Loosdrechtse plassen te spoeden. Toen de echte NSEM-geest nog vaardig over ons was belegden wij congressen over 'hospitals, health care, medical education; new solutions for the eighties' en spraken wij nog over een academisch ziekenhuis, dat geen academisch ziekenhuis was, maar een netwerk van geacademiseerde afdelingen in de regio. Het was een historische vergissing geweest als wij waren blijven denken, dat je een goede medische opleiding kunt maken zonder geen goed academisch ziekenhuis en goed klinisch wetenschappelijk onderzoek.

Waar wij, ook in de tachtiger jaren, niet overtuigend in geslaagd zijn is de belofte van de basisfilosofie waar te maken inzake het creëren van een vruchtbare wisselwerking met de eerstelijnsgezondheidszorg. We klampen ons vast aan het Diagnostisch Coördinerend Centrum en zoetjesaan begint er met de huisartsen in de provincie iets te groeien, dat meer is dan het exploiteren van praktijken voor opleidingsdoelinden. Maar dat de faculteiten der geneeskunde en gezondheidswetenschappen een inspiratiebron zouden vormen voor de ontwikkeling van nieuwe concepten voor thuiszorg kan helaas niet worden gezegd.

Dat brengt mij bij een ander afscheid, dat dezer dagen plaatsvond: Mantel is vertrokken als directeur van de Provinciale Vereniging het Groene Kruis. Ook dat valt samen met de afronding van een grootscheeps reorganisatieproces. De aan het begin van de tachtiger jaren nog sterk lokaal georiënteerde kruisverenigingen, zijn in twee stappen van schaalvergroting nu uitgekomen op vijf districten in Limburg, die congrueren met de gezondheidszorgregio's. De Provinciale Vereniging heeft zichzelf ontmanteld tot een kleine service-organisatie: het bestuurlijk zwaartepunt ligt nu bij de districten. Een nieuwe ontwikkeling staat voor de deur: het samengaan van kruiswerk en gezinszorg.

Aan dat alles nemen de faculteiten niet deel. De 'academisering' in deze hoek bestaat, sinds ook de overheid onze extramurale rijkheid heeft erkend, vooral in het zeggen, dat klinisch onderzoek ook bijzonder nuttig is voor de huisartseneeskunde, teneinde voor de daartoe bestemde subsidies in aanmerking te komen.

Wat, zult u vragen, heeft dat alles nu met gezondheidsrecht te maken? Weinig, op het eerste oog, moet ik u toegeven. Maar onlangs hoorde ik, dat de medische faculteit ons in de opheffingsuitverkoop heeft gedaan. Dát was nou wél de basisfilosofie: dokters opleiden die niet slechts snotten dat zij niet kunnen dotteren, maar die met mensen kunnen omgaan, die tegen wil en dank patiënt zijn. De basisfilosofie rekende af met het 'medicijnen' studeren en bracht (even) het besef bij, dat men beter geen arts kan worden als men daarvoor niet mede en geïntegreerd vakken als psychologie, sociologie, economie, ethiek en ook gezondheidsrecht bestudeert. Maar ja, de artsen die het hier voor het beslissen hebben hebben medecijnen gestudeerd.

Als wij er dus volgend jaar nog zijn, kan ik u dan op de valreep weer een zalig uiteinde wensen.

Frans van Wijmen

Universitair comité opgericht voor steun aan Tsjechoslowakije

Studentenorganisaties in Tsjechoslowakije hebben een schreeuwende behoefte aan printers, kopieermachines, tekstverwerkers en aanverwante goederen. Alleen daarmee kunnen ze hun rol in de huidige omwenteling blijven spelen, zo bleek Maarten Dormaar, medewerker van de vakgroep sociale psychiatrie, onlangs bij een bezoek aan het land. Contacten die hij ter plaatse legde resulteerden in een concreet verzoek van studentenorganisaties te Praag en Brno om dergelijke apparatuur te leveren. Om daaraan te voldoen is op 1 december het comité STUNT opgericht, een afkorting van "Samenwerking op het gebied van technologie tussen Universiteiten in Nederland en Tsjechoslowakije". Naast initiatiefnemer Dormaar bestaat het comité uit twee studenten en de directeur van de Maastrichtse Riagg. Het ligt in de bedoeling om fondsen te werven waarmee de gevraagde apparatuur kan worden aangekocht en verzonden. Op langere termijn wil het comité

een veel bredere samenwerking tussen Nederlandse en Tsjechoslowakische universiteiten van de grond helpen, zodat ook het gebrek aan apparatuur voor wetenschappelijk gebruik enigszins kan worden opgeheven. Naast alle Nederlandse universiteiten en wetenschapsorganisaties als NWO benadert het comité tevens het bedrijfsleven; algemeen, via de Vereniging van Kamers van Koophandel en Fabrieken, maar ook individueel. Zo is al aangekondigd dat er contact zal worden gelegd met Océ van der Grinten. Dormaar speculeert erop dat een dergelijke firma interesse kan hebben in de potentiële markt van Tsjechoslowakije. Door betrokkenheid bij dit initiatief en de goodwill die daaruit voortvloeit, wordt de weg daarvoor geëffend, meent Dormaar. Het comité Stunt heeft reeds een girorekening geopend (48.82.95.297) waarop giften kunnen worden gestort.

Wammes Bos

Weinig aio's te vinden voor bedrijfsgerichte studies

Het aio-stelsel komt slecht van de grond in de faculteiten bedrijfskunde, bedrijfseconomie en fiscaal recht. Juist in deze faculteiten wordt weinig aandacht besteed aan de begeleiding en opleiding van de aio's. Deze conclusie wordt getrokken in een recent rapport 'Assistenten in opleiding: vraag en aanbod bij moeilijk vervulbare vacatures', dat is opgesteld door onderzoeksbureau Research voor beleid te Leiden. Met behulp van interviews met hoogleraren en enquetes onder afgestudeerden en aio's is nagegaan welke zaken van invloed zijn op de werving van aio's. Het onderzoek had overigens alleen betrekking op de disciplines fiscaal recht, bedrijfseconomie, bedrijfskunde, informatica en chemische technologie. In deze faculteiten kunnen vacatures voor aio's maar moeilijk worden vervuld. Afgestudeerden uit deze vijf disciplines hebben over het algemeen uitstekende vooruitzichten op de arbeidsmarkt. De belangstelling voor een academische carrière is echter gering, zodat er een schaarste ontstaat aan aio's en wetenschappelijk personeel. Van de afgestudeerde bedrijfskundigen, bijvoorbeeld, heeft slechts drie procent ooit gesolliciteerd naar een aio-plaats. De afgestudeerden vinden het lage salaris dat een aio krijgt in vergelijking met de betaling in het bedrijfsleven een belangrijke hindernis. Dat geldt vooral voor de richtingen fiscaal recht, bedrijfseconomie en bedrijfskunde. Maar volgens de Leidse onderzoekers is het aio-salaris niet van doorslaggevend belang; veel afgestudeerden zien van een sollicitatie af omdat zij denken onvoldoende faciliteiten te zullen krijgen om een onderzoek uit te voeren.

Afgestudeerden in de scheikundige technologie en de informatica hebben overigens een relatief grotere belangstelling voor het aio-schap dan hun collega's in de andere drie disciplines. Dat hangt sterk samen met de mate waarin hoogleraren, instituten of universiteiten trachten de aio-plaats aantrekkelijk te maken. In het geval van de bedrijfskunde bijvoorbeeld slagen de Groningse en Rotterdamse universiteiten er beter in om het imago van het aio-schap op de poetsen dan de overige instellingen. Hoogleraren blijken er soms heel weinig aan te doen om een aio-plaats de nodige aantrekkingskracht te geven. Dat is weer vooral het geval bij fiscaal recht. Als er echter interessante onderzoeksprogramma's zijn met veel internationale contacten en een goede begeleiding, is het ook onder moeilijke omstandigheden mogelijk aio's aan te trekken, zo is gebleken. Overigens speelt ook de wijze van werven van aio's een belangrijke rol: informele werving blijkt beter te werken dan uitsluitend adverteren. Het onderzoek van Research voor beleid maakt deel uit van een omvangrijke evaluatie van het aio-stelsel. Een onderzoek naar de opleiding en begeleiding van de aio's is in voorbereiding. Een van de auteurs van het huidige rapport, drs. J. de Jonge, heeft in een artikel in Intermediair (8 december jl.) gezegd dat het aio-stelsel succesvol is. Behalve in het handjevol schaarste-disciplines worden de vacatures snel en gemakkelijk vervuld.

Jos Dohmen/HOP

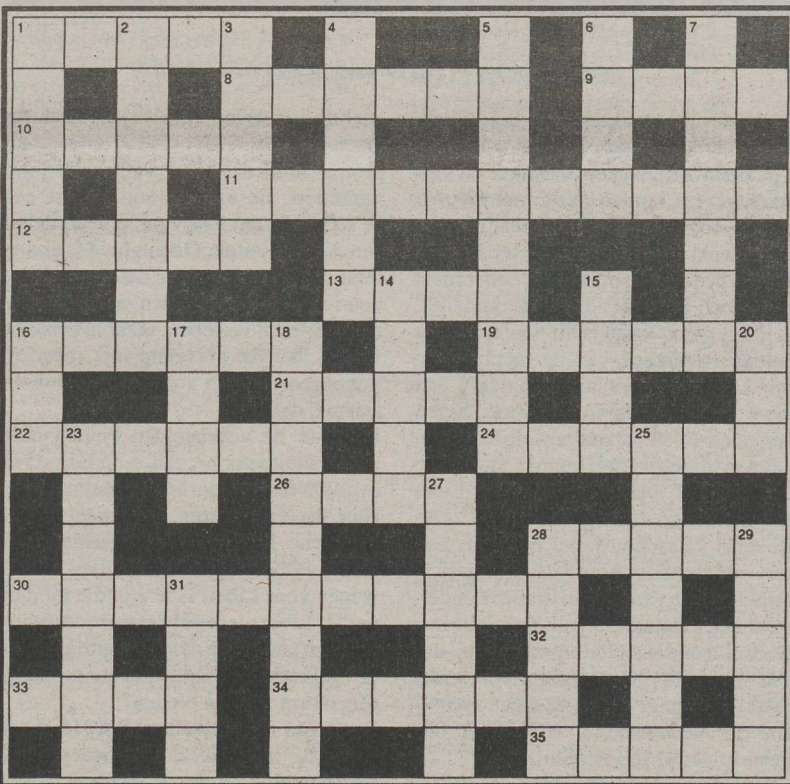
Universiteiten springen niet efficiënt met geld om

De universiteiten en minister Ritzen zullen hun meningsverschil over de financiering van het wetenschappelijk onderwijs in het komend voorjaar trachten uit te praten. VSNU-voorzitter Van der Schans is optimistisch over de uitkomst daarvan. Tijdens de laatste bijeenkomst van het jaar van de overlegkamer voor het hoger onderwijs, vorige week woensdag, hebben de universiteiten opnieuw naar voren gebracht dat zij onvoldoende middelen hebben om de bestaande taken uit te voeren. Zij vinden dan ook dat de overheid geen nieuw beleid mag starten dat tot verdere taakverzwaring kan leiden als daar geen extra geld tegenover staat. Maar volgens minister Ritzen kan de efficiency binnen de universiteiten best verbeterd worden, waardoor geld vrijkomt voor het stellen van nieuwe prioriteiten. De bewindsman houdt daarom vast aan het regeerakkoord, waarin geen extra middelen voor het hoger onderwijs

zijn voorzien. Alleen als er een meevaler komt door de invoering van de OV-jaarkaart voor studenten, zal die voor het hoger onderwijs worden gebruikt. Het hoger beroepsonderwijs, verenigd in de HBO-raad, heeft zich bij dit 'politieke gegeven' neergelegd, maar tussen de universiteiten en de minister lijkt een onoverbrugbaar meningsverschil te bestaan. Desondanks kijkt VSNU-voorzitter Van der Schans met optimisme vooruit naar het overleg dat het komend voorjaar wordt gevoerd over een nieuw bekostigingssysteem voor het wetenschappelijk onderwijs. Minister Ritzen is bereid om in dat verband opnieuw een 'dialogo' aan te gaan over het financieringsplafond dat de universiteiten al jarenlang wordt opgelegd. Een door het ministerie van onderwijs ingeschakeld adviesbureau zal in januari met voorstellen komen voor een nieuw bekostigingssysteem.

Jos Dohmen/HOP

Crypto 4

Horizontaal: 1. Deze stok wordt bruin (5) 8. Doorzichtige kaarten (6) 9. Stijf tuingereedschap (4) 10. Hoor deze bestuurder 's tekeer gaan... (5) 11. ...door deze bitse vakgroep (11) 12. Om het uur een klap geven (5) 13. Tijdelijk een hele helft (4) 16. Maak je een Europeantje kwaad? (6) 19. Speuren en gokken (6) 21. Heeft toestemming in hem een beeld te zien (5) 22. Positieve of negatieve vracht (6) 24. Bezigheid van een oplichtend kranjsje (6) 26. Leuk zo alleen (4) 28. Kijk naar dit koor (5) 30. Koppig leraar (11) 32. Verslavende godsdienst (5) 33. Half sex-tet (4) 34. Peil met stijl (6) 35. De kwetsbaren zwart maken (5).

Verticaal: 1. Raadselachtige muziekdoos (5) 2. Zo'n diner niet weer (7) 3. Inter-city (5) 4. Maakt op het eerste gezicht blind (6) 5. Zonder lullen echtscheidingen voltrekken (9) 6. Verslavende filmopname (4) 7. Politieke breuk (7) 14. Stronttaart (5) 15. Pijnlijke noot van de universiteit (4) 16. Diploma van een wijsneus (3) 17. Vlug schrijfgerei (4) 18. Verwaandheid doet de basketballer scoren voor de tegenpartij (9) 20. Is zij gelovig of niet? (3) 23. Muzikale overeenkomst (7) 25. Is die moslim een geëmigreerde Europeaan? (7) 27. Lachvogels (6) 28. Niet-zoet bier (5) 29. Schatten in de muur (5) 31. Computermislukking (4).

Oplossingen kunnen tot 2 januari worden ingezonden naar de redactie van de Observant, bijvoorbeeld via interne post. Onder de goede inzenders wordt een prijs van 25 gulden verloot.

Voor Crypto 3 ontvingen wij 22 inzendingen, waarvan slechts de helft goed was: hij was kennelijk toch wat moeilijker. De juiste oplossing van Crypto 3 is als volgt: horizontaal: 1. mosatrajectum 10. nog 11. zelfzuchtig 12. eendei 13. idioten 15. lee 16. wijs 17. dsm 19. teelbal 21. servaas 24. luc 26. kok 27. tra 28. rentree 29. wallage 30. equivalente 32. vrij 33. pianogespeld. verticaal: 2. organiseren 3. afziend 4. rolfilm 5. jezuiet 6. cocaïne 7. uit 8. onderwijsgroep 9. ogenblikkelijk 14. tabaksafval 18. sla 20. ecu 22. aarsvin 23. stelling 24. lawines 25. college 31. uzi.

De boekenboni van 25 gulden is gewonnen door Tim Kolster, Frankenstraat 129.

Harm Bakker, Luc van Leeuwen en Hans Henseler vakgroep Informatica

Wat krijgen we nou: een nieuwe collegezaal in Maastricht? Ik kan me voorstellen dat die onder de grond verstopt wordt. Want na alle bombast over het doe-het-zelf studiesysteem en de verderfelijke van hoorcolleges (de lokale onderwijskundigen zien er zonder uitzondering vroeg-oud uit door het vieze gezicht dat ze beroepsmatig- verplicht trekken bij dat woord) zijn de hilariteit en het leedvermaak van collega's elders voorspelbaar wanneer dit bekend wordt. "Zo, werkt het toch niet?" Je hoort ze het al zeggen. En hoe moet je je dan verdedigen? Toch niet met de slappe kunstgriep van het onderwijskundig licht dat ooit voorstelde dat hier in Maastricht geen hoor- maar, en hier plooide zijn gezicht zich in een betekenisvolle uitdrukking, luistercolleges gegeven moeten worden. Voel je hem, l u i s t e t colleges, nudge, nudge, wink, wink. (Overigens is binnenkort de plechtigheid te verwachten van een onderwijskundige die op de plasticiteit van de faciale expressie van zijn collega's promoveert. Uiteraard onderzocht met enquêteformulieren, die waren na een vorig onderwijskundig promotie-onderzoek toch nog over.)

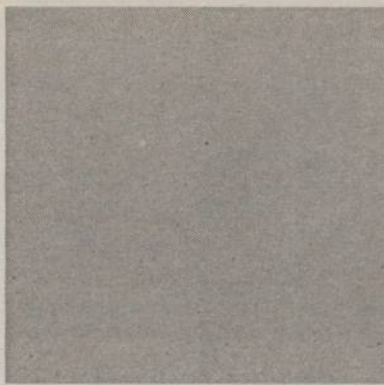
Of zou die hele ondergrondse operatie een symbolisch bijzetten van het ouderwets onderwijs behelzen? Zo slaat de RL twee vliegen in één klap: zij honoreert haar belofte om architect Jo Coenen te compenseren voor het verlies van de order van het academisch ziekenhuis én zij heeft een basis voor een assertieve wervingscampagne.

Een ander origineel plan dat nu wordt uitgevoerd is het graven van een groot gat in de tuin van het hoofdgebouw. (Let op: de nieuwe trend in de architectuur is naar beneden gericht, een reactie op de hoogbouw.) Daarvoor moest treurig genoeg de welvoorzien kruidentuin wijken, die medewerkers die van het bestaan op de hoogte waren als een van de emolumenten van hun werk beschouwden. Maar niet getreurd: daarvoor in de plaats komt een terras in de open lucht waar bij mooi weer studenten intelligente gesprekken gaan voeren. Een logisch verlengstuk van de Socratische methode van het Maastrichtse onderwijsstelsel, nietwaar? Als daar geen pakkende advertentiecampagne in zit: "Onderwijs volgens de Griekse beginselen, de wortels van onze beschaving."

Wat op de langere duur ook de effecten op het onderwijs zijn, nu, tijdens de bouw, stoort die collegezaal wel degelijk. De gebruikers van onderwijsruimtes in het hoofdgebouw klagen. Door de ononderbroken onomatopoeie op de rector magnificus die vanuit de kelder doordreunt, kunnen zij niet eens zichzelf verstaan. Als het bestuur van de universiteit de overlast al niet kan wegnemen, dan zou het wellicht, zolang de werkzaamheden duren, een aardig gebaar kunnen maken. Ik stel voor om deze winter in de kantine een gratis broodje Bonke op het menu te zetten: een broodje gevuld (wél gevuld, nudge, nudge, wink, wink) met warme zuurkool en worst. Met mosterd. Dat is heel smakelijk, en erg veel kost het niet. Wie het niet lust, kan de zuurkool nog altijd in zijn oren stoppen.

© August Magirus

Secretaresses vragen op congres betere waardering voor veranderd werk

"COMMUNICATIE KUN JE NIET AUTOMATISEREN"

Het werken met computers kan leiden tot herwaardering of juist degradatie van secretaresse-banen, bleek tijdens het congres 'automatiseringstijperk en veranderend secretariaatswerk'. Want doorgroeien naar een bredere functie doe je niet alléén zelf; de universiteit moet daartoe ook het perspectief en de mogelijkheden bieden. Een eerste aanzet werd gegeven door collegevoorzitter drs. L. Vredevoogd. Hij maakte bekend dat het college aan rekencentrum en dienst personeelszaken twintigduizend gulden wil geven voor het gezamenlijk ontwikkelen van cursussen, waarin medewerkers leren omgaan met de diverse aspecten van automatisering op de werkplek.

Ongeveer driehonderdvijftig mensen bezochten het congres in de stadsschouwburg: vrijwel ieder secretariaat van universiteit en academisch ziekenhuis (AZM) had tenminste één vertegenwoordiger gestuurd en ook een enkel diensthoofd was meegekomen. Voor de organisatie tekende het in 1985 opgerichte Secretariaat Overleg RL/AZM, dat daarvoor kon beschikken over een subsidie van tienduizend gulden uit het emancipatiebudget van de universiteit. Het AZM betaalde voor elke deelnemende medewerker een contributie van vijftig gulden.

Verrijking

Tijdens het congres stond voorop dat de computer idealiter fungeert als functioneel en tijdsbesparend hulpmiddel bij het werk van de secretaresse. Het hanteren van grote (studenten)bestanden wordt veel eenvoudiger, evenals het opstellen van een begroting of een planning voor onderwijs en onderzoek. Omdat het typewerk afneemt, kan de secretaresse zich meer met organisatorische klussen bezighouden. Ze krijgt verder een heel scala van nieuwe taken op het terrein van documentatie en administratie: het regelen van beheer, onderhoud en verzekering van apparatuur, het zorgdragen voor een goede opslag van gegevens, het leren omgaan met apparatuur en programma's. Door deze taakverbreding -en verrijking kan de secretaresse steeds meer als assistent-manager worden getypeerd. In de praktijk blijkt automatisering echter heel wat minder soepel te verlopen.

De problemen beginnen al bij de aanschaf van computers. Vroeger zocht een secretaresse haar eigen typemachine uit. Nu bepaalt meestal haar 'baas' welke apparatuur wordt aangeschaft. Als het tegenzit kiest hij vervolgens een programma dat niet uitwisselbaar is met dat van andere secretariaten. Is de computer eenmaal geïnstalleerd, dan wordt er vervolgens bezuinigd op goede begeleiding en scholing. De secretaresse worstelt zich door dikke handboeken, maar heeft gezien haar functie nauwelijks de tijd om rustig te experimenteren. Dit leidt ertoe dat de mogelijkheden van programma's lang niet altijd optimaal worden benut. Tijdens het congres werd gepleit voor het inzetten van zogenaamde 'trouble-shooters', waarbij de secretaresse met haar praktische vragen over het gebruik van de computer terecht kan.

Nijmegen

Voor sommigen blijkt automatisering vooral de angst voor degradatie in te houden. Moet de secretaresse het zonder meer accepteren dat haar werk door automatisering drastisch verandert en absoluut niet meer lijkt op de baan waarop ze ooit solliciteerde? Als ze geen zin heeft om "mee te gaan in de vaart der volkeren", omdat automatisering niet past bij haar persoonlijkheid, moet ze dan maar tikjuffrouw worden en alle leuke klussen afstaan aan haar collega die wel gefascineerd is door haar pc? Automatisering resulteert verder lang niet altijd in tijdsparing. Er komt zelfs nog werk bij, bijvoorbeeld omdat nieuwe

medewerkers op de computer moeten worden ingewerkt. Onderzoek onder secretaresses van de Nijmeegse universiteit heeft uitgewezen dat typewerk na automatisering meestal zelfs toeneemt. Medewerkers leveren slordige concepten in, omdat veranderingen immers eenvoudig zijn aan te brengen. Het aantal correcties neemt fors toe: jaarverslagen worden gemiddeld dertien keer gewijzigd. Medewerkers stellen bovendien steeds hogere eisen stellen aan de lay-out van het eindproduct, omdat het programma tóch zoveel fraais te bieden heeft. De secretaresse die naast het toegenomen typewerk alle andere taken wil blijven uitvoeren, krijgt het vreselijk druk.

Om secretaresses blijvend voor automatisering te motiveren, zijn vooral goede afspraken op de werkplek nodig. Als het management niet wil meewerken, blijft het secretariaat nergens. Illustratief was het verhaal van Marianne Smits, adviseur bij de Stichting Kantoorautomatisering en gewezen voorzitter van het Secretariaat Platform Zuid-Nederland. Zij ging in op de voor- en nadelen van 'electronic mail' oftewel postverzending middels de computer. De voordelen zijn evident, aldus Smits. Het tijdrovende proces van uittikken, kopiëren, postmappen schrijven en versturen vervalt. Zelfs het kleinste katebelletje kan niet meer zoekraken en er verloopt vrijwel geen tijd tussen verzenden en ontvangen van een boodschap. Op het secretariaat kán door de invoering van electronic mail echter een onwerkbaar situatie ontstaan. Medewerkers versturen zelf hun

brieven, maar verzuimen een exemplaar naar het secretariaat te sturen. De secretaresse kan haar 'spilfunctie' niet goed vervullen, omdat ze niet kan overzien wat er op de afdeling gebeurt. Ze krijgt bijvoorbeeld telefoontjes over vergaderingen, die nooit bij haar zijn gemeld. Uiteindelijk verliest ze de betrokkenheid bij het werk. Duidelijke afspraken, bijvoorbeeld over het afhandelen van de post, de wijze van corrigeren en de tijd dat stukken in de computer blijven staan, zijn volgens Smits onontbeerlijk. Maar veel secretaresses vinden dat er met hun bazen moeilijk iets valt te regelen. Ze schatten vaak niet goed in wat de (on)mogelijkheden zijn van het werken met computers en hebben daardoor verkeerde verwachtingen. Veel bijval oogste een secretaresse met de opmerking: "communicatie kun je niet automatiseren".

Walhalla

Toch kan automatisering het werk van de secretaresse interessanter maken. Diensthoofd personeelszaken Leo Leunissen voorspelde dat een vakgroepsecretariaat door de decentralisatie in de toekomst veel meer beheerstaken zal vervullen, bijvoorbeeld op het gebied van financiën, budgetoverzicht of het opstellen van begrotingen. Bij veel diensten is die ontwikkeling nu al in gang gezet. Het gros van de secretaresses is zeker gemotiveerd voor een dergelijke uitbreiding en verbreding van het takenpakket, maar in de praktijk zijn de mogelijkheden om door te stromen voor het nwp binnen een universiteit niettemin zeer beperkt, zo werd meermaals vastgesteld. Bovendien hoort bij ander werk een andere waardering: die eis maakten de secretaresses tot speerpunt van de forumdiscussie. Wie financieel hogerop wil, moet een toekomst buiten de instelling zoeken. Een RL-secretaresse blijft per definitie in schaal vijf of maximaal zes ("het absolute Walhalla") steken. "Met veel dankbaarheid, maar daar zitten we niet op te wachten", aldus een van de sprekers.

Herwaardering van functies als gevolg van automatisering zouden prioriteit in het personeelsbeleid moeten krijgen, zo werd betoogd. Functiewaardering zou niet afhankelijk moeten zijn van het oordeel van de werkbaas, maar veel meer volgens vaste stramien en objectieve criteria moeten verlopen. In januari 1990 vervalt de richtlijn dat een secretaresse maximaal schaal zes kan halen: er wordt dan alleen nog gekeken naar de aard van de werkzaamheden. In de praktijk van waardering zal echter waarschijnlijk niet veel veranderen, maakte Leunissen duidelijk: "ik heb geen cent op zak om iets in gang te zetten." Hij benadrukte verder dat secretaresses hun eigen loopbaanplanning in de hand moeten nemen. "Er is geen grote verzorger personeelszaken, die alle ontwikkeling binnen de universiteit overziet. Je moet je zelf melden als je voor bepaalde cursussen interesse hebt."

EHBO-functie

De praktijk van een automatiseringsproces tenslotte laat zich aardig illustreren aan het voorbeeld van de juridische faculteit. Ingrid Westendorp, vakgroepsecretaresse Internationaal recht en lid van het faculteitsbestuur, beschreef wat er gebeurde toen het wetenschappelijk personeel van de juridische faculteit enige jaren geleden zelf een personal computer mochten aanschaffen. Sommige medewerkers typen sinds die tijd vrijwel alles zelf, terwijl anderen nog steeds zwaar leunen op de ondersteuning van het secretariaat. Het faculteitsbestuur stelde ruim een jaar geleden een ad-hoc

commissie in, die de invloed van de automatisering op de werkverdeling moest onderzoeken. De commissie hield een enquête, waarbij aan wp'ers werd gevraagd hoeveel typewerk ze zelf deden of in de toekomst wilden gaan doen. Het nwp moest aangeven met hoeveel procent het typewerk was afgenomen. De uitkomst van deze enquête was op z'n minst merkwaardig. Het gros van de wp'ers zei vrijwel alles zelf te typen, terwijl het merendeel van het secretariaatspersoneel aangaf nauwelijks minder typewerk te verrichten. Westendorp heeft hiervoor een aantal verklaringen: wetenschappers die nog nooit zelf een letter hadden getypt, beweerden dat in de toekomst wel te zullen doen. Anderen zijn sinds (en wellicht dóór) de aanschaf van hun computer zo productief geworden, dat ze niet alleen zichzelf maar óók het secretariaat volop werk bezorgen. Bij het nwp is de uitkomst van de enquête wellicht vertekend door de angst voor ontslag of overplaatsing.

De commissie constateerde na haar onderzoek dat bij volledige automatisering een overschot van 3 à 3.5 nwp'ers zou ontstaan. Op grond daarvan heeft het faculteitsbestuur inmiddels een aantal maatregelen genomen. Gedwongen ontslagen zijn niet nodig, maar er mogen geen uitzendkrachten meer worden aangesteld. Bij 'knelsituaties' binnen een vakgroep moeten secretaresses van andere groepen bereid zijn bij te springen. Wellicht zullen er binnen de faculteit overplaatsingen volgen. Per vakgroep zal één secretariaatsmedewerkster een automatiseringscursus gaan volgen, om vervolgens een soort EHBO-functie op dit gebied te kunnen vervullen. Er is bovendien een facultaire automatiseringscommissie ingesteld, die zowel de technische als de personeelsaspecten van de automatisering moet gaan coördineren en evalueren.

Tenslotte moeten de secretaresses van de juridische faculteit méér kansen krijgen om organisatorische en onderzoekondersteunende werkzaamheden te verrichten. Zonder slag of stoot zal dat proces waarschijnlijk niet verlopen. Op dit terrein moeten de secretaresses concurreren met junior-medewerkers, die zich evenzeer willen laten gelden door allerlei organisatorisch werk op zich te nemen.

Maatwerk

Aan het Rekencentrum vroeg Westendorp cursussen, die beter zijn afgestemd op de behoefte van secretaresses. In plaats van de gebruikelijke clusters moeten er kortere cursussen komen, verspreid over meerdere dagen. De secretaresse kan dan de theoretische kennis eerst in de praktijk toepassen en problemen die ze daarbij tegenkomt in een volgende bijeenkomst bespreken. Die vraag sluit overigens aan bij de bestaande plannen van het Rekencentrum. Volgens het dit jaar verschenen Computerdienstverleningsplan wil het Rekencentrum bijzondere aandacht besteden aan de gevolgen van automatisering voor het secretariaatswerk. Daarbij ligt de nadruk op nieuwe opleidingen, met een goede afstemming tussen vraag en aanbod. Diensthoofd Anneke Steffens zegt graag maatwerk te leveren, mits er vanuit de faculteiten of diensten concrete vragen komen en mits de betreffende groep groot genoeg is: "Als twee mensen met hele specifieke wensen komen, stuur ik ze naar een bedrijf buiten de universiteit".

Emely Nobis

Door Bart Brouwers

Promotie

De pedel van de Universiteit van Amsterdam had het druk afgelopen week: maar liefst zeventien maal moest hij in actie komen bij een promotie. Zeventien keer hetzelfde ceremonieel: een routineklus. Voor de promovendi was het echter allesbehalve een routineklus. Elk van de zeventien heeft een andere ervaring aan het meermal langdurige onderzoeksproces overgehouden. Peter Plomp zijn vooral de hoge kosten bijgebleven. Het drukken van zijn proefschrift kostte weliswaar maar een schijntje (1400 gulden), maar alles bij elkaar (het feest was het duurste) ging het toch voor niet minder dan zeventien duizend gulden. "Ik vind het zonde van mijn geld, moet ik eerlijk zeggen." En omdat zijn levensgezellin ook in deze periode promoveerde, moesten alle kosten nog eens met twee vermenigvuldigd worden. Over het onderzoek zelf heeft Plomp ook nog een bekentenis te doen: "Ik heb bepaalde dingen maar gewoon laten zitten, omdat ik er naast mijn volledige baan geen tijd voor had". De ontuchtering heeft hij inmiddels ook gehad. "Ik heb gemerkt, dat het niet vanzelfsprekend is dat iedereen in de buitenwereld je onderzoek even interessant vindt. Daar moest ik eerlijk gezegd wel aan wennen." (Folia)

Vergaarbak

De Open Universiteit moet binnen de volwasseneneducatie een rol spelen die meer omvat, dan "een vergaarbak voor degenen die het op andere universiteiten niet volhouden of die daar niet terecht konden". Dat zei de huidige minister van Onderwijs, Ritzen, vijf jaar geleden over de Heerlense universiteit. Hij achtte het toen noodzakelijk dat "burgers tot hun laatste snik regelmatig nieuwe informatie tot zich nemen" en vond de Open Universiteit bij uitstek geschikt voor die rol. Ook andere leden van het huidige kabinet spraken zich in het verleden lovend uit over 'Heerlen'. Lubbers bijvoorbeeld, die nog dit jaar de instelling prees vanwege haar kennis op het gebied van de onderwijsontwikkeling. Of Braks, die een intensieve samenwerking tussen de Landbouwwuniversiteit in Wageningen met de OU "als voorwaarde heeft gesteld". Hedy d'Ancona vindt volwasseneneducatie zelfs een "fundamenteel recht". "Mensen hebben recht op een tweede kans. Ik denk dat dat des te belangrijker wordt in onze huidige samenleving waar mensen buiten hun wil om meer tijd over hebben, doordat ze hun werk verloren hebben of niet aan de bak komen." Ook Wallage, de staatssecretaris voor Onderwijs, is lovend: "De onderwijsinnovaties die bij de Open Universiteit plaatsvinden, moeten veel sneller doordringen tot de andere instellingen." We hebben, kortom, een redelijk Open kabinet. (Modulair)

Proeftijd

De Raad voor de Volkshuisvesting wil een proeftijd instellen van twaalf maanden, waarin een kamerbewoner en zijn of haar verhuurder aan elkaar kunnen wennen. Na die proefperiode moet de huidige huurbescherming gaan gelden, maar gedurende de eerste twaalf maanden moet het voor huurder en verhuurder makkelijker worden het contract op te zeggen. Zoiets als een proefperiode in het bedrijfsleven dus. De Raad voor de

Volkshuisvesting kwam met dit voorstel als alternatief voor de voorgenomen afschaffing van de huurbescherming voor kamerbewoners. Volgens de Raad wordt de rechtspositie van de kamerbewoners te sterk aangetast met de voorgestelde wetgeving, omdat dan over de beëindiging van een huurcontract geen uitspraak meer kan worden gevraagd aan een rechter. Als aanvulling op de proeftijd heeft de Raad voorgesteld een deel van de inkomsten uit kamerverhuur niet meer te belasten. Op die manier moet het voor potentiële verhuurders aantrekkelijker worden een kamer aan te bieden. Gedacht wordt aan een vrijstelling van minstens vijftien duizend gulden en voor bijstandsgerechtigden zou een volledige vrijstelling moeten komen, zodat ze geen nadelige gevolgen ondervinden voor hun uitkering. (U-blad)

Normaal

Opgelet Observant-lezers! Vorige week was in dit blad een oproep te lezen, gericht aan alle creatieve literaire talenten aan de universiteit. Of ze een stuk wilden schrijven voor het kerstnummer, zo luidde het verzoek. Maar het is niet uitgesloten dat dit alles een val is, zuiver en alleen opgesteld ten dienste van het wetenschappelijk onderzoek. Wellicht werkt U dan mee aan Uw eigen verdoemenis. Want, zo bleek onlangs uit een onderzoek van de Amerikaanse psychiater Nancy Andreasen, dit soort creatievelingen lijdt vaak aan psychische stoornissen. Het zal je maar meegedeeld worden, net op het moment dat je nog loopt na te genieten van je literaire debuut, in de volle overtuiging van grote roem en verder succes. Nancy Andreas-

sen verrichtte haar onderzoek op dertig schrijvers die deelnamen aan een 'creative writing-programma' aan een universiteit. Ze kwam onder meer tot de ontdekking, dat de schrijvers meer dan anderen last hadden van extreme stemmingsveranderingen. Ze waren dan weer manisch, dan weer depressief. Andreasen waarschuwt ervoor deze patiëntengroep niet teveel medicamenten toe te dienen, in het belang van de wetenschap. (VU-magazine)

Condooms

De universiteit als gat in de markt voor een condoomgroothandel. Daar lijkt het op, als je de verkoopcampagne van Postorder Condomerie Cupido uit Hengelo beziet. Het bedrijfje heeft op de campus van de universiteit van Twente een folder verspreid onder het motto 'de meest betrouwbare preventie'. In de speciaal op studenten gerichte tekst: "Wat jullie nog niet konden weten, is dat Cupido alle volgens de Nederlandse wetgeving goedgekeurde soorten condooms op uiterst discrete en makkelijke wijze per postorder verzendt." Rekening houdend met het 'lage studiebeurzniveau', adviseert Cupido de studenten om de condooms in groepsverband aan te schaffen. Een 'flatpakket' bevat 144 condooms en kost alles bij elkaar slechts honderd gulden. Een kennismakingspakket (zestien condooms van zes verschillende soorten) is relatief duurder: twintig gulden. Tutti Frutti-condooms (met aardbei-, drop- en pepermuntsmaak) zijn zelfs meer dan twee gulden per stuk. 'Onze zorg is jullie voorzorg', zo concludeert Cupido. (UT-nieuws)

Kouwetenendokter

In de eerste regels van zijn gedicht 'Wetenschap' beschrijft Pierre Kemp een merkwaardige handelwijze:

*Ze hebben de zonbloem iets ingegeven
en toen beschenen met de maan.*

Het lijkt er op, dat Kemp hier met 'wetenschap' iets proefondervindelijks bedoelt. Er is sprake van een experiment. Zal de zonnebloem zich naar de maan gaan richten, als het eerste specimen van een nieuwe variant, de *Helianthus lunaris*? Het gedicht laat dit in het midden. Het is trouwens moeilijk er na de geciteerde regels nog een touw aan vast te knopen. Misschien verklaart dat waarom Kemp het vers zelf nooit gebundeld heeft. In zijn *Verzameld werk* behoort het tot de *Verspreide Gedichten*.

Veel poëzie, veel kunst in het algemeen, heeft een experimenteel karakter, ook als het gedicht of schilderij er gaaf en voltooid uitziet. Het kunstwerk tast rond in een ruimte van ideeën en emoties die nauwelijks vatbaar zijn voor woorden en beelden. Het is instrument en object tegelijk. De te exploreren wereld ligt vast in de woorden en vormen die naar die wereld op weg zijn gegaan. Het gedicht, het beeldhouwwerk, de tekening: alles zoekt ten slotte zichzelf. Het kunstwerk wil inzicht verschaffen in een wereld die op vele punten 'dichtzit', maar het raakt door dat groeiende inzicht besmet. Zelfs meer dan dat. Object en instrument vergroeiën met elkaar. Zij vallen samen. Het lancet wordt een orgaan van het lichaam waarin gesneden wordt, door de sterrekijker tuurt een ster naar ons oog.

De analogieën die ik hier verzin, zijn niet perfect, want kunst en wetenschap zijn niet hetzelfde. Maar kunstwetenschap en wetenschapsonderzoek, zoals dat in de Faculteit der Algemene Wetenschappen gepractiseerd wordt, zijn nauw aan elkaar verwant.

Ik las een gedicht van Robert Wallace. Het heet 'Experimental' en begint zo: 'Choose a maple wing, / dry and gray if you prefer.' Het experiment bestaat hierin, dat de knop met een duimnagel opengespleten wordt. Daarbinnen, 'a life waits to unfurl / and journey toward the sun'. Er volgt een regel wit, en dan:

You have ruined it.

De analyse - geen experiment in engere zin - is dodelijk. Het gedicht van Wallace, dat in zijn beknoptheid op een knop kan lijken, waarschuwt de analyse-rende lezer: 'Maak mij niet kapot.' Maar de analogie met de natuurwetenschap gaat niet op. Goede poëzie is niet stuk te lezen. Zij verdraagt de ontledende blik. Op de analyse volgt de synthese.

Over wetenschap en kunst schreef Karl Kraus: 'Wetenschap is spectraalanalyse. Kunst is fotosynthese.' Als ik naar Kemp's zonnebloem en Wallace's esdoorn kijk, begrijp ik wat hij bedoelt. Geloof ik.

Wiel Kusters

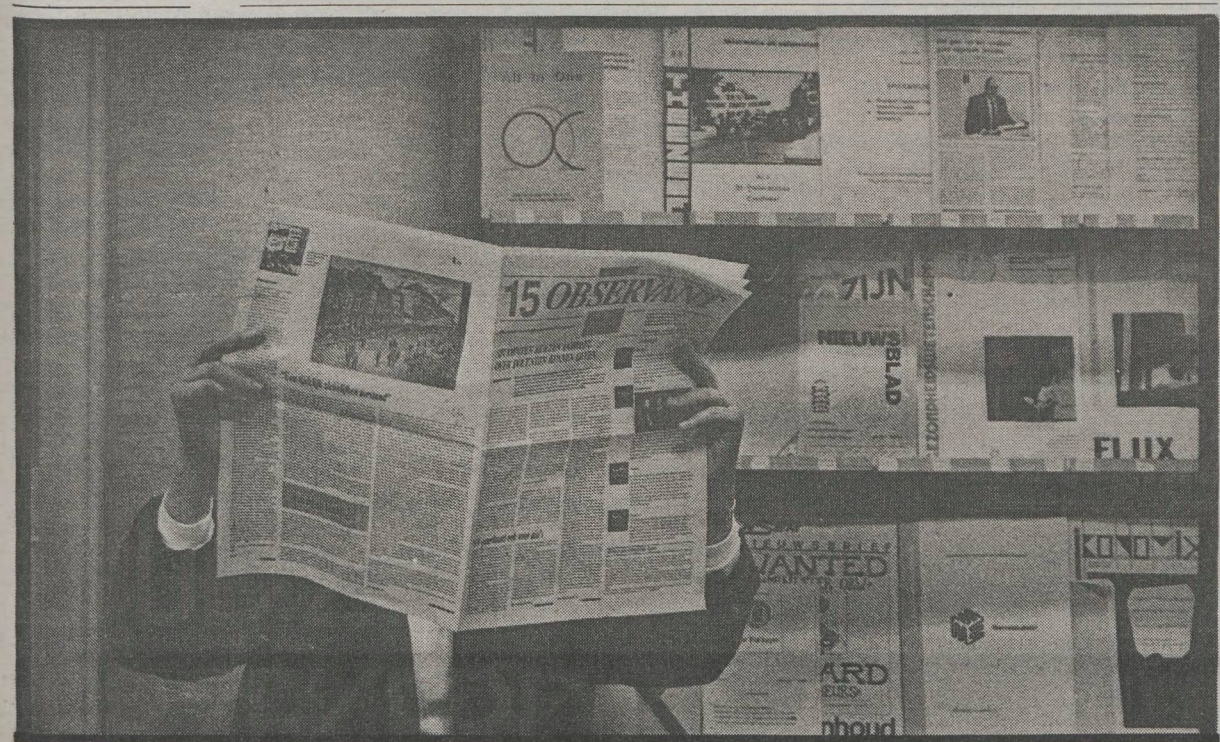
Cosa di Franco

Ikonomix, Trauma, Stokvis, Meesterlijk, Oernews en andere bladen

"WE MOETEN NIET DE INDRUK WEKKEN DAT WE ONZE CENTEN AAN TIJDSCHRIFTEN VERGOOIEN"

Een overzicht van blaadjes, periodieken, bulletins en nieuwsbrieven die binnen deze universiteit circuleren blijkt elke paar weken aan herziening toe. Eén blad geeft de geest, ergens anders besluit de redactie tot een winterslaap en een derde groep mensen komt plots op het geniale idee een eigen tijdschriftje te beginnen. In deze gang langs faculteiten, diensten en (studenten)verenigingen is volledigheid weliswaar nagestreefd, maar niet bereikt.

Elke faculteit heeft z'n eigen publicaties. Ikonomix is het met de regelmaat van een blok verschijnende blad van de economische faculteit. Over de vraag of het ook hét blad van de faculteit is, verschillen de meningen. Bea Staveaux van het faculteitsbureau vindt Ikonomix een studentenblad, ze meent dat de medewerkers er hun ei niet in kwijt kunnen. Met ingang van dit academisch jaar verzorgt zij voor het faculteitsbureau een Nieuwsbulletin, een huisblad voor de medewerkers. Met korte berichten, aankondigingen, boekbesprekingen en verslagen is het Nieuwsbulletin concurrerend met Ikonomix. Alleen het redactionele toontje ("onze huismeester"), het soortelijk gewicht van het papier en de flauwer dan flauwe kul op de laatste pagina zouden Ikonomix misstaan: "Aardigheidjes voor de rubriek "Palmpjes" kunt u mondeling of schriftelijk doorgeven aan de Redactie. Laat eens wat leuks van je horen!" Een gemiddeld Palmpje: "Hoera, ik ben ontsnapt aan het computervirus!" riep zij uit en moest geveld door het griepvirus het bed in." Eddie Pelle, eindredacteur van Ikonomix: "Natuurlijk is de oorsprong van het blad studentikoos. We zijn ontstaan uit HADES. Maar sinds die banden zijn verbroken, en dat is toch al een jaar of vier geleden, doen we er alles aan om alle gelegingen binnen de faculteit aan het woord te laten. Volgens ons lukt dat, lees het blad maar." HADES (Heerlijk Al Die Economie Studenten) werd in mei van dit jaar omgedoopt tot het meer conventionele EFM, Economische Faculteitsvereniging Maastricht. Het bescheiden en enigszins kommervol bestaan moet worden ingeruild voor iets groots en bloeiends. Maar voorlopig zijn het alleen nog plannen, inclusief die voor een eigen blad, een studentenblad. Bea Staveaux kondigt overigens ook een nieuw blad aan: "Dat wordt een luxe

uitgevoerd magazine, over de ontwikkelingen binnen de economische faculteit, meer bedoeld voor externe relaties. We laten dat maken door een bureau. Dat zal er inderdaad sjiek uit komen te zien, maar ook weer niet te sjiek. Er moet natuurlijk niet de indruk gewekt worden dat we onze centen alleen maar aan tijdschriften vergooien."

Steunkleur

Het bureau van de faculteit gezondheidswetenschappen maakt haar eigen blad voor representatie-doeleinden. Sinds kort wordt het ook onder studenten verspreid. Druk en vormgeving zijn degelijk en elk redactioneel woord is vier keer gewogen door slechts op representatie gerichte geesten. Zo krijg je een interessant (voor geïnteresseerden) danwel saai blad, het is in ieder geval niet leuk. Gelukkig heeft dat ook niet voor externe relaties. Maar als faculteitsblad is het wat mager. Het nieuwsblad van Agora (studievereniging gezondheidswetenschappen) kan en wil evenmin aanspraak maken op die titel. Rob de Bie, voorzitter: "Alleen onze leden krijgen het blaadje en dat zijn er zo'n 150. Daarnaast is er een verzendlijst, mensen en instanties aan wie je wilt laten weten dat je nog steeds bestaat. Binnenkort zal het veranderen, dan worden we een 'echte' faculteitsvereniging, in de praktijk functioneren we eigenlijk al zo, en daar hoort dan ook een ander blad bij."

Een mooier, beter blad kost geld. Waar bijvoorbeeld Ikonomix verdrinkt in de advertentiegelden van banken en accountancykantoren moeten gezondheidswetenschappers zich behelpen met lunchcafés en Griekse restaurants. Elk nummer van het nieuwsblad kost Agora bijna honderdvijftig gulden. Ikonomix daarentegen kan volstrekt onafhankelijk opere-

ren, in ieder geval zolang de steunkleur één van de adverterende banken (Rabo) blijft behagen.

Forum

De faculteit der rechtsgeleerdheid wordt nu al weer ruim een jaar verblijd met een vernieuwde Carabas, onbedreigd faculteitsblad, ondergebracht in een stichting die volledig gesubsidieerd wordt door het faculteitsbestuur. Advertenties zijn schaars, want niet nodig. Sinds de wedergeboorte kampt Carabas echter met het omgekeerde Ikonomix-imago: het is een blad van medewerkers, zeggen studenten. Redactiesamenstelling, inhoud en lay-out suggeren dat ook. Vóór in het tweede nummer van de huidige jaargang staat een oproep: "Het volgende nummer heeft als thema "toetsing". Graag ontvangen we van studenten gekke/nare/leuke/etcetera ervaringen met betrekking tot het toetsingssysteem aan de RL." En als je dan een bijdrage levert, staat boven het artikel je naam met daarachter: student. Kijk eens, er schrijven zelfs studenten in ons blad.

Een en ander is een groepje studenten binnen de faculteitsvereniging Rechtstreeks een doorn in het oog. Het resultaat is Forum, een vlugschrift waarvan nu één aflevering verschenen is. Jean Dohmen: "Carabas is een saai blad, vinden we, en er zitten te weinig studenten in de redactie. Het idee van Forum is het opwekken van wat meer fantasie, onder andere bij de redactie van Carabas. We hebben inmiddels begrepen dat er veranderingen in de redactie zullen plaatsvinden en dat er ook wat gaat gebeuren aan de lay-out. Misschien scheelt dat. Ondertussen staat ons natuurlijk niks in de weg om af en toe uit te komen met een krantje vol stekeligheid. Onafhankelijk van alles en ieder-

een, inclusief studievereniging Rechtstreeks."

Wie goed zoekt kan op de locatie Nieuwenhof nog een derde publicatie vinden. Rond de postvakjes slingert een ouderwets ogend stencil, het bulletin van Ouranos, de andere faculteitsvereniging. Ouranews heet het, maar een blad is het niet: na vier mededelingen is de koek op.

Flexibel

De faculteit der geneeskunde is niet bijzonder actief op publicitair gebied. Aan het eind van het vorige academisch jaar verscheen de laatste aflevering van twee jaargangen Informatie-bulletin: een dubbelzijdig bedrukt A-viertje onder verantwoordelijkheid van de secretaris van de faculteit. "Ja, dat deed Appie Luermans altijd," meldt een secretaresse van het faculteitsbureau, "maar die is dus weg, die kon directeur worden bij rechten." Sinds die tijd moet de medische faculteit een algemeen blad ontbreken. De publicaties die het Coördinatiebureau Eerste Lijn verzorgt (een summier Nieuwsbrief en een dikker Huisartseneeskunde Bulletin) zijn alleen gericht op de huisartsen in de regio. Reflex, de medische faculteitsvereniging, heeft wel een blad, Flexibel, maar daarmee pretendeert men niet een faculteitsblad te maken. Ook aan de faculteit verwant is Kozijn, het blad van de vereniging van co-assistenten. Zij wisselen stageverslagen uit en daar zit de rest van de faculteit ook niet op te wachten. Kozijn beschikt overigens als één van de weinigen over een oorspronkelijk illustrator. Hij noemt zich Joost en tekent net zo makkelijk dikke darmen als kankerende chirurgen.

Flux

De tweede groep bladen die onder één noemer te vangen is, komt van de studentenverenigingen die niet aan een van de faculteiten verbonden zijn. Hun periodieken verschillen onderling evenveel als hun identiteit. Identiteiten zijn echter aan veranderingen onderhevig en een van de duidelijkste voorbeelden daarvan is de vereniging Circumflex en haar blad Flux. Anderhalf jaar geleden besloot het bestuur dat het maar eens afgelopen moest zijn met de enge beslotenheid en als eerste handeling verhoogde men de oplage van het verenigingsblad tot duizend exemplaren om de (naams)bekendheid te vergroten. Er was overigens ook een materiële reden; het werd eenvoudiger om adverteerders te vinden. Een hogere oplage maakte het bovendien mogelijk de drukwaliteit te verbeteren. Michel Collet is hoofdredacteur: "Er werd dus geprobeerd met het blad het besloten karakter van de vereniging te doorbreken. Onlangs is echter besloten dat de oplage weer verlaagd wordt. De adverteerders weten dat nog niet, maar we stellen ze zo snel mogelijk op de hoogte. Vroeger werd het blad vaak gebruikt als een podium voor leden om wat van hun schrijf- en dichtkunst te vertonen, maar we hebben gemerkt dat dat stukken minder is geworden sinds de grotere oplage. Er staat nu meer in over activiteiten en aankondigingen en nog maar een enkel onzinverhaal. Het intieme is er een beetje af. Je krijgt wel een professioneler blad dat ook gelezen wordt door buitenstaanders, maar we hebben toch besloten terug te gaan nu naar de situatie waarin het blad meer exclusief voor onze leden verschijnt. De oplage wordt dan 270 exemplaren."

Trauma

De verkrijgbaarheid van het verenigingsblad tekent vaak het open of besloten karakter van de vereniging. Trauma van Tragos en de Fortuyn van St.Servatius slingeren nergens rond, terwijl je doodgegooid wordt met Theezeeff, Koko's informatie- en opinieblad. Daar staat dan bijvoorbeeld een verhaal in over het

acteren van Jack Nicholson. Ichthus Maastricht is eigenlijk geen studentenvereniging, de mensen achter die naam noemen het een oecumenische beweging. Doelstelling van Ichthus is het doorgeven van Gods woord onder studenten, maar dat doen ze in ieder geval niet met hun blaadje, de Stokvis. De benodigde oplage wordt nauwkeurig berekend aan de hand van de bezoeker-saantallen aan bijbelkringen en open avonden en vervolgens door een aantal koeriers bij iedereen bezorgd: een besloten groep. Nicolien Smits, redactrice: "Er is ook geen geld om een blad te maken dat voor iedereen leesbaar is, alleen de introductie-Stokvis is daar geschikt voor. Met drie mensen vormen we de redactie en het voornaamste probleem dat we hebben is de vraag hoe we het blad kunnen blijven betalen van de vrijwillige bijdragen van iedereen die bij Ichthus betrokken is. Het wordt steeds dikker, want we hebben kopij genoeg, teveel misschien, en daarnaast willen de afgestudeerden die verhuizen toch de Stokvis blijven ontvangen. Maar we hebben nog nooit stukken geweigerd en dat zullen we niet doen ook. Iedereen bij Ichthus moet alles in de Stokvis kwijt kunnen."

Openhartigheid kenmerkt alle stukjes in het blad. Geloofstwijfel, verontwaardiging over vrije sex, milieubewustzijn en somberheid over donkere tijden wisselen elkaar af. Voor de niet betrokken lezer lijkt het verboden lectuur, je voelt je een gluurder.

Een laatste groep bladen wordt uitgegeven door om aandacht schreeuwende universitaire vakgroepen en diensten. Hettie Van Witteloostuyn vormt met Han Aarts de bevolking van Bureau Buitenland, maar een club van twee heeft geen blad nodig. Het Buitenland Bulletin is dus alleen bedoeld om de naam van het bureau uit te dragen en studenten, medewerkers en iedereen die het maar lezen wil bekend te maken met de subsidie-, onderzoeks- en studiemogelijkheden die het bureau in de aanbieding heeft. "We zouden graag wat vaker en in een grotere oplage verschijnen en een mooier kftje hebben, maar tijd en geld ontbreken. Maar dit is een begin, dat moet ik benadrukken," aldus Van Witteloostuyn.

Geert Dekker

Overzicht

- Titel, uitgever, eerste jaargang, aantal nummers per jaargang, oplage.
- Faculteitsbladen**
 - Bulletin Gezondheidswetenschappen, FdGW, 1987, 4, 3000.
 - Nieuwsbulletin FdEW, Faculteitsbureau economie, 1989, 10, 325.
 - Ikonomix, Stichting Ikonomix, 1985, 7, 1500.
 - Carabas, Stichting Carabas, 1982, 10, 1250.
- Faculteitsverenigingsbladen**
 - Forum, studenten FdR, 1989, 5, 500.
 - Ouranews, Ouranos, 1983, 4, 200.
 - Agora Nieuwsblad, Agora, 1987, 5, 250.
 - Flexibel, MFV Reflex, 1987, 8, 350.
- Bladen voor afgestudeerden**
 - Meesterlijk, Vereniging Meesterlijk, 1987, 2, 600.
 - All In One, AIO-vereniging RL, 1989, 5, 150.
 - Kozijn, Ko-beraad RL, 1984, 10, 700.
- Bladen van studentenverenigingen**
 - De Fortuyn, Studentenvereniging St.Servatius, 1986, 10, 250.
 - Trauma, MSV Tragos, 7, 5, 150.
 - Flux, Circumflex, 1980, 8, 1000.
 - Theezeeff, Koko, 1980, 8, 400.
 - Stokvis, Ichthus Maastricht, 1986, 10, 80.
 - NSEM Nieuwsbrief, NSEM, 7, 10, 200.
 - LAGAKARI, zeilvereniging LAGAKARI, 1987, 5, 100.
 - Adrenaline, Maassac, 1985, 5, 150.
 - Saurus, roeivereniging Saurus, 1983, 10, 200.
- Overigen**
 - Buitenland Bulletin, Bureau Buitenland, 1989, 4, 500.
 - Onderwijsnieuwsbrief, Vakgroep O en O, 1988, 3, 400.
 - Bibliotheek Bulletin, Universiteitsbibliotheek, 1983, 3, 1500.
 - Nieuwsbrief derde geldstroom, Werkgroep 3e GS, 1989, 4, 2000.
 - Nieuwsbrief C.E.L., C.E.L., 1988, 4, 700.
 - Huisartseneeskunde Bulletin, C.E.L., 1981, 2, 700.

Prof. Jelle Jolles bepleit 'mind jogging'-programma voor ouderen om dementie te voorkomen

"HERSENEN GAAN ACHTERUIT ALS ZE NIET ACTIEF GEHOUDEN WORDEN"

U kent hem wel, die man uit de SIRE-advertentie die met een dampende sigaar in zijn mond om een vuurtje vraagt. Een goede vijftiger, die er op zijn werk achter komt dat het niet meer vanzelf gaat. Eerst loopt het concentratievermogen achteruit, dan de persoonlijke contacten. De collega's beginnen te mopperen en thuis vraagt zijn vrouw zich af waarom hij zo loopt te tobben. Er zit niets anders op dan in de ziektewet te gaan. Bij de WAO-keuring komen ernstige geheugenproblemen aan het licht. Hij wordt verwezen naar een specialist, die vreest dat er een drankprobleem bestaat, want de man drinkt 'sociaal'. De relatieproblemen groeien zozeer dat niemand meer kan zeggen of die oorzaak of gevolg zijn van zijn disfunctioneren. De depressieve buien nemen toe en de huisarts schrijft anti-depressiva voor. Zijn lichamelijke en geestelijke toestand wordt er alleen maar slechter van. Tenslotte wordt hij verwezen naar de geheugenkliniek van het AZM. Na een uitvoerig onderzoek luidt de conclusie: van echte dementie is geen sprake, omdat bepaalde intellectuele functies nog prima in orde zijn, maar er bestaat wel een ernstige verdenking dat dementie in aantocht is.

Jolles: Veel oude mensen krijgen geen prikkels meer in hun hersenen (foto Franco Gori)

Op het eerste gezicht is die diagnose geen plezierige ontdekking, maar voor de patient die tot dan toe niet begrepen heeft wat er met hem aan de hand is, kan het toch een geruststelling zijn te weten waar de oorzaak van zijn disfunctioneren ligt. Nu kan hij zijn manier van leven aanpassen zodat hij zo weinig mogelijk last heeft van het geheugenprobleem en wat nog belangrijker is: hij kan het proces vertragen, terwijl het tot dan toe alleen maar versneld werd door verkeerde ingrepen. Vooral met de Geheugenkliniek heeft het hoofdproject 'Veroudering', dat in het disciplineplan Geneeskunde de fel begeerde status van 'landelijk zwaartepunt' geniet, zich in zijn vierjarig bestaan flink in de kijker gewerkt, maar er is meer. De veertig onderzoekers, die het hoofdproject telt, houden zich in brede zin bezig met onderzoek naar verouderingsprocessen. De Geheugenkliniek is een voorziening in de gezondheidszorg, die tegelijkertijd een bron is van onderzoeksproblemen voor de meer fundamentele kant van het project. Daarbij

behoort ook proefdieronderzoek, bijvoorbeeld om de invloed van slaapmiddelen op de hersencellen te onderzoeken.

Braakliggend terrein

Veel van het onderzoek levert snelle resultaten op, omdat er sprake is van een grotendeels braakliggend terrein. Want hoe groot het probleem van de cognitieve veroudering ook is, er is zeer weinig bekend over de oorzaken van het proces. Hoofdprojectleider prof. dr. Jelle Jolles, van huis uit zowel chemicus als psycholoog, wijt het achterblijven van dit type onderzoek aan de scheiding van wetenschappelijke disciplines. "Veroudering is typisch een interdisciplinaire zaak. Bij alle vormen van dementie is sprake van een beetje neurologie, een beetje psychiatrie en een beetje psychologie. Je hebt van alles een beetje nodig om het beeld te kunnen begrijpen. De diagnostiek bij dit soort geheugenproblemen is zo breed, dat die nooit door een enkele discipline beheerst kan worden."

Jolles illustreert die stelling met de bevindingen van neuroloog Frans Verhey jr., die voor zijn promotie-onderzoek patiënten onderzocht heeft die door een huisarts, verpleegkundige of neuroloog verwezen waren naar de kliniek. Van de honderd patiënten hadden er 22 de voorlopige diagnose 'Alzheimer' (een tot nu toe onbehandelbare aandoening van de zenuwcellen) meegekregen. Bij nader onderzoek bleek die diagnose in de helft van alle gevallen onjuist te zijn. De verklaring van dat grote aantal missers is volgens Jolles: "De neurologie en de psychiatrie zijn te ver uit elkaar gegroeid. De psychiater heeft de neiging te zoeken naar puur psychische oorzaken, de neuroloog naar puur biologische. Maar het gaat hier om een gebied dat tussen die twee disciplines in ligt, waarin zowel sprake is van psychische als biologische oorzaken." In de Maastrichtse Geheugenkliniek, die voor een deel aan Vijverdal verbonden is en daar patiënten binnenkrijgt via het psychiatrische kanaal en voor het andere deel aan het academisch ziekenhuis,

werken neurologen, psychiaters en internisten samen. In Engeland bestaan dergelijke klinieken al langer, maar voor Nederland is het een nieuw fenomeen (de Amsterdamse geheugenkliniek die eerder is opgericht, heeft volgens Jolles meer een loketfunctie en is geen eenheid zoals de Maastrichtse geheugenkliniek). Het voorbeeld is school aan het maken: in Groningen en Nijmegen is men bezig soortgelijke klinieken op te zetten.

Risicofactoren

In zijn onderzoeksproject 'Hersenen en gedrag' houdt Jolles zich bezig met het zoeken naar de verhouding tussen het biologische en psychologische aspect van de cognitieve storingen. Een eerste aanwijzing dat lichamelijke oorzaken zwaar worden onderschat bij cognitieve stoornissen vonden Jolles en de zijnen in het geheugenonderzoek dat zij tweehonderd proefpersonen van tussen de 40 en de 60 jaar afnamen. De proefpersonen, die allemaal zeiden geen klachten over hun geheugen te hebben, kregen eerst een aantal eenvoudige tests voorgelegd, waarbij zij een reeks cijfers moesten onthouden. Dat ging bij iedereen even vrijwel even goed, of hij nu veertig of zestig was. Maar zodra het ingewikkelder werd, kreeg een derde van de groep beduidend meer problemen dan de rest. Nu bleek uit de overige gegevens dat de bewuste proefpersonen zonder uitzondering te maken hadden gehad met risicofactoren: ze hadden ooit een hersenschudding gehad, gebruikten alcohol of hadden meer dan eens een volledige narcose gehad. Volgens Jolles duidt dat erop dat er bepaalde risicofactoren bestaan, die het verouderingsproces, dat vanaf het veertigste levensjaar op gang komt, kunnen versnellen. "Het is geen automatisch gevolg, maar het kan ertoe bijdragen dat het proces versneld wordt, vooral wanneer er sprake is van een combinatie van risicofactoren. Iemand die een keer een hersenschudding heeft gehad, een goede opleiding heeft gehad, goed eet en niet teveel alcohol gebruikt, hoeft niet zo bang te zijn. Je kunt natuurlijk niet verwachten dat iemand van tachtig nog evenveel kan als toen hij twintig was, maar dat soort verlies aan geheugen wordt gecompenseerd door ervaring. Maar iemand die ooit een hersentrauma heeft gehad en een volledige narcose en die regelmatig diep in het glas kijkt, kan echt gevaar lopen. Iets wat vroeger op de hersenen heeft ingewerkt, vermindert de marge van bescherming. Al die kleine factoren samen kunnen ertoe bijdragen dat als hij cognitieve problemen krijgt, hij eerder aan dementie gaat lijden dan wanneer hij niet die hersenschudding of die narcose had gehad. Mijn hypothese is dan ook, dat dementie helemaal niet zo 'normaal' is, maar dat een aantal factoren ertoe bijdragen dat de grens gepasseerd wordt".

Als die hypothese juist is, zal dat voor de gezondheidszorg enorme repercussies hebben, denkt Jolles: "De huisarts of de wijkverpleegkundige zal iemand die aan een risico heeft blootgestaan, goed in de gaten moeten houden, er zal meer aandacht voor educatie en voorlichting moeten komen en het gebruik van alcohol zal strenger moeten worden tegengegaan. Volgens mij wordt met name dat risico zwaar onderschat. Alcohol heeft absoluut zeker een hele slechte invloed op de hersenen, daar ben ik vast van overtuigd."

Depressie of dementie?

Dat een vroege herkenning van de symptomen van cognitieve achteruitgang van groot belang is, staat voor Jolles als een paal boven water, juist omdat de therapeutische mogelijkheden niet voor het oprapen liggen: "Er worden door de farmaceutische industrie wel pillen tegen vroege dementie op de markt gebracht, maar die werken niet. Een vroege

herkenning is vooral van belang om te voorkomen dat een verkeerde diagnose gesteld wordt. Vaak gaat het begin van dementie gepaard met een depressie, dus wordt er naar psychische oorzaken gezocht. Dan wordt die dementie over het hoofd gezien, terwijl die een gevolg kan zijn van de gewaarwording dat je niet meer zo goed functioneert. En het omgekeerde kan ook het geval zijn: iemand wordt depressief, raakt uit zijn evenwicht, gaat slecht eten en slapen. Dat kan de cognitieve achteruitgang ook versnellen."

Daarbij duikt het probleem weer op dat de psychiater psychiatrisch spreekt en de neuroloog neurologisch, constateert Jolles opnieuw. Maar de traditionele weerstand tegen biologische verklaringen van veranderingen in het menselijk gedrag speelt nauwelijks nog een rol, denkt Jolles: "Het wordt zeker al tien jaar algemeen geaccepteerd dat hersenen en gedrag met elkaar te maken hebben. Toen ik in de jaren zeventig psychologie studeerde, moest ik mijn belangstelling voor de biologie nog in een donker hoekje botvieren, omdat je anders verketterd werd. Gelukkig is die anti-psychiatrie beweging weer verdwenen, omdat die geen verklaring voor bepaalde verschijnselen kon geven. Nu zijn er zelfs psychologen die voor de farmaceutische industrie werken. De angst dat je gedrag helemaal tot een biologisch proces in de hersenen kunt herleiden is helemaal ongegrond. Gedrag zit ergens in de vierde dimensie, daar kun je geen coupe van maken om die onder de microscoop te leggen."

Mind jogging

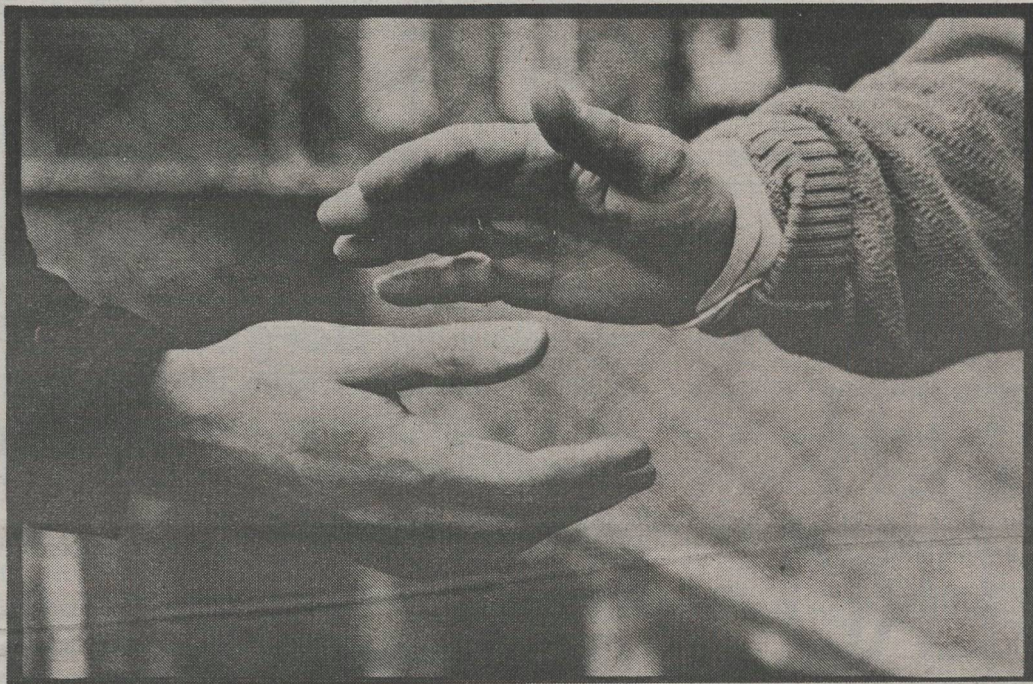
Behalve de aandacht voor biologische factoren wordt in het verouderingsonderzoek ook veel aandacht besteed aan sociale omstandigheden, die kunnen bijdragen aan het ontstaan van dementie. Jolles is ervan overtuigd dat de manier waarop iemand zijn leven doorbrengt van grote invloed kan zijn op de cognitieve vermogens op latere leeftijd. "Mijn hoofdstelling is dat hersenen achteruitgaan als ze niet actief worden gehouden. Onze maatschappij is daar niet altijd op ingericht. Veel huisvrouwen doen op haar dertigste hetzelfde als op hun veertigste, vijftigste en zestigste. Zo word je als het ware geforceerd om achteruit te gaan. In veel bedrijven gaat het ook zo. Je groeit tot je veertigste naar de functie van afdelingschef worden, maar dat blijft je dan ook tot je vijftenzestigste. Zo leer je af om in te spelen op nieuwe situaties. Je hersenen leren af om nieuwe delen te gebruiken. Dat leidt tot het dunner worden van je hersenschors. Alle bedrading die je nodig hebt om prikkels van buiten op te nemen en daar wat mee te doen, zijn niet zo hard meer nodig en dus degenereren hersendelen. Daar moeten we dus iets aan doen. Een paar jaar geleden is daar de term 'mind jogging' voor bedacht. Het gaat niet alleen om het oplossen van kruiswoordraadsels, maar bijvoorbeeld om interesse te behouden in dingen die naast je eigen voordeel gebeuren. Neem eens een man van 75 jaar, die twee geleden zijn partner verloren heeft en sinds die tijd alleen in huis zit, die de prikkel niet meer heeft van de vrouw die tegen hem praat, sociale contacten verliest, ik denk dat zulke mensen sneller achteruitgaan omdat ze weinig prikkels meer ontvangen om hun hersens actief te houden. Ik zou ervoor zijn dat er een groot preventieprogramma werd gestart tegen dit soort achteruitgang. Daar zou ik mijn hypothese van mind-jogging aan willen toetsen: honderd mensen die het risico lopen achteruit te gaan, hou die actief, voor mijn part met vrijwilligers, die een paar keer week op bezoek gaan."

Jacques Herraets

Symposium over 'onderhandelen' bij economische faculteit brengt nieuwe boodschap

HET EINDE VAN HET POKERFACE

Zet een (ex-) vakbondsmen, een diplomaat, een directeur van een voetbalclub en een organisatie-adviseur een middag bij elkaar en laat ze praten over het verschijnsel onderhandelen. Wat blijkt? Ze zijn het roerend eens. De tijd van de vuisten op tafel is voorbij, zegt de ene; wat je de ene keer wint verlies je de volgende keer, zegt de ander; trucjes zijn achterhaald, beweert de derde. Vermoedelijk tot zijn eigen verbazing was de bedaalde diplomaat nog het meest strijdbaar; hij wilde van tijd tot tijd nog wel eens een Rus onderuit halen, als dat zo uitkwam. In het kader van het eerste lustrum organiseerde de economische faculteit een symposium over "onderhandelen, een spel met grote gevolgen".

De overheadprojector toont een tekening van Peter van Straaten. Twee middelbare heren aan een vergadertafel houden op fluistertoon een conversatie. Ongeduldig vraagt de een: "Zitten we nog in een overlegsituatie, of kan ik al gaan schelden?" Een herkenbare neiging, naar het instemmend geginnik van de zaal te beoordelen. Maar inderdaad, schelden is nooit verstandig, vertelt voorzitter dr. W.F.G. Mastenbroek (organisatie-adviseur) in zijn inleiding. Het gebruik van foefjes is evenmin aan te raden, reden waarom hij er slechts spaarzaam enkele vertelt. Veel verder dan de bekende grapjes als de eigen hoge stoel en de lagere voor de tegenpartij, of het treiterig even laten wachten, gaat hij niet. Wie dus had gehoopt deze middag met een flink gevulde truccendoos de zaal te kunnen verlaten kwam bedrogen uit. In plaats daarvan verkondigden de inleiders een stijl van onderhandelen die vooral redelijk en flexibel moet zijn. Nu de maatschappij ingewikkelder is geworden zijn onderhandelingen zelden eenmalig. Ja, het verkopen van je tweedehands auto, daarbij kun je nog wel succes boeken als je de koper het vel over de oren haalt. Maar in CAO-besprekingen?

"Elke keer als ik na de onderhandelingen weer buiten stond, dacht ik niet aan deze keer, maar aan hoe het de volgende maal zou gaan", vertelt A. van der Veen, voormalig industriebond FNV-onderhandelaar met onder andere Philips, Fokker en RSV in zijn portefeuille. Was het namelijk slecht gegaan, dan kreeg hij van zijn achterban op zijn ziel, maar was omgekeerd het onderste uit de kan gehaald, dan viel te vrezen dat de tegenstander volgende keer wat minder toegankelijk zou zijn. "Een overwinning straft zichzelf altijd af, daar heb je maar heel

kort plezier van." Belangrijker is het daarom, betoogde Van der Veen, om een stabiele relatie op te bouwen; arbeidsverhoudingen zijn immers een kwestie van de lange termijn, waarin nogal wat verschillende actoren optreden die allemaal hun gevoeligheden kennen. Zo is het zeer onverstandig om, ook al heb je als onderhandelaar voor je eigen gevoel een overwinning behaald, die ook publicitair van de daken te schreeuwen. Dat provoceert de tegenpartij gegarandeerd tot verbeten vasthoudendheid om jou bij de eerstkomende gelegenheid eens flink terug te pakken. Bovendien kan het zijn achterban zo prikkelen dat het resultaat alsnog wordt verworpen. Daaruit blijkt echter meteen een der vele dilemma's, want omgekeerd is het natuurlijk wel zo dat de eigen achterban ook publiekelijk moet worden meegedeeld dat de gezant niet met lege handen is teruggekomen. Laveren tussen de klippen door, dat blijkt de kunst te zijn. Van der Veen concentreerde zich meer dan de andere sprekers op het structurele kader waarin onderhandelingen zich afspelen. Zo is het zaak om in de verhouding met de eigen achterban de juiste toon te treffen. Beloof je die in het begin van het proces gouden bergen, om later met een miezerige nulkommazeveel procent terug te komen, tja, dan zijn je dagen als onderhandelaar wel geteld. Vermijd daarom om de boodschappenjongen te spelen, hield Van der Veen zijn gehoor voor, maar taxeer wat de mogelijkheden in de rest van het proces zijn en baseer daar dan je strategie op. Onderdeel daarvan is een juiste beoordeling van de belangen die aan de andere kant meespelen, zelfs de persoonlijke. Er kan iemand tegenover je zitten wiens positie in zijn eigen organisatie afhangt van het resultaat waar hij mee thuiskomt. Dat dient dus niet al te slecht te zijn. Wie daar geen rekening mee houdt en tracht

maximaal te scoren, zal de houding van de man aan de andere zijde (zeker in vakbondskringen is de wereld van de onderhandelaars een mannendomein) in toenemende mate zien verharderen. "Het klinkt misschien een beetje soft, en het is ook eigenlijk wat tegendraads voor een onderhandelaar, maar het is uiterst belangrijk", bezwoer Van der Veen, "inleven, luisteren, dat is 80% van het onderhandelen."

Daarmee bevestigde hij keurig de stellingen van de ingehuurde deskundige, voorzitter Mastenbroek, die aan de hand van een historisch exposé had aangeduid dat de dagen van het "vechterige" onderhandelen wat hem betreft echt geteld zijn. Niet dat men tegenwoordig niet meer zo optreedt, integendeel. Veel van de vooral Amerikaanse literatuur op dit terrein stimuleert een al dan niet verhulde agressieve aanpak: 'How to win' is wel de meest voorkomende frase in dit soort titels. Fout, vindt Mastenbroek, want we zijn inmiddels in een andere fase beland, die van de langdurige interdependentie. Daarin past eerlijkheid en een open en coöperatieve opstelling. De oude definitie van de diplomaat (iemand die naar het buitenland gezonden wordt om voor de staat te liegen) gaat dus tegenwoordig zeker niet meer op, als het al ooit het geval is geweest. Reeds een Franse handleiding uit het begin van de achttiende eeuw wijst er op dat men niet moet liegen en bedriegen in het diplomatiek verkeer.

Pokerface

Wel nog bon ton in die dagen was het pokerface: verberg je eigen gevoelens, en (de pendant daarvan): leer door het masker van de tegenpartij heen te kijken. Maar ook het pokerface is achterhaald,

meent Mastenbroek. Onderhandelaars hoeven niet meer krampachtig hun eigen emoties te verhullen, althans voorzover die niet te negatief zijn. Met de vuist op tafel slaan mag immers ook niet. Indien juist aangewend echter is het alleen maar profijtelijk om een persoonlijke toon te treffen: daarmee wordt het klimaat minder gespannen.

De aanwezige Nederlandse toponderhandelaar mr. J.H. Meesman heeft niettemin andere ervaringen. Meesman (krijgstreppak en halve bril, carrière-diplomaat, binnenkort volgt zijn benoeming tot Hare Majesteits ambassadeur in de VS) vindt zijn gehele professionele leven al Russen en Oost-Europeanen tegenover zich, aan wie de lessen van Mastenbroek nog niet besteed lijken te zijn. Hoe stelt de Rus zich op, bij wapenonderhandelingen in Wenen bijvoorbeeld? Vooral achterdochtig, zegt Meesman, waarbij men een excessieve nadruk op geheimhouding legt. Persoonlijke praatjes zijn er nauwelijks bij; de delegaties huizen in aparte ghettos, worden 's morgens met de bus aangevoerd en verdwijnen direct na afloop dezelfde weg terug. Een sociaal circuit "waarin je nog eens wat hoort" is zo dus moeilijk op te bouwen. De achterdocht strekt zich ook uit tot de leden van de eigen delegatie. Waar het heterogene gezelschappen zijn met inbreng van alle Oosteuropese partners wil men vrij stevig op elkaar letten. Vast onderdeel van deze clubjes vormen de leden van de respectieve geheime diensten, die nauwlettend in de gaten houden wie er eventueel over de schreef gaat. Het gevolg is verstarring aan de onderhandelingsstafel. Een hulpmiddel om dan toch op de gewenste uitkomst aan te sturen zijn wat Meesman noemt de "theatrale confrontaties": woede-uitbarstingen, klachten over de wettelijke onderhandelaar bij diens minister van buitenlandse zaken, afgewisseld met vriendelijke onderonsjes en quasi vertrouwelijkheid.

Maar Meesman, gepokt en gemazeld in het koude oorlogsdenken, weet wat daartegenover gesteld moet worden. De Sovjets moet meteen duidelijk gemaakt worden hoe de kaarten bij het Westen liggen. Een houding van 'tot hier en niet verder', dat werkt het beste. Hij zegt het niet letterlijk, maar vriendelijke praatjes en concessies in het begin om het klimaat te verbeteren, iets waar Mastenbroek de nadruk op legde, zijn flauwekul. Dat brengt de Sovjets in verwarring en leidt al snel tot een verharding van de standpunten aan die kant. In plaats daarvan verdient het aanbeveling om de eigen positie duidelijk over het voetlicht te brengen en dat zo nodig "tot vervelens toe" te herhalen; "dat doen de Sovjets ook."

Inmiddels is er natuurlijk wel al iets veranderd, moest ook Meesman erkennen. De ontwikkelingen in Oost-Europa laten natuurlijk hun sporen na in Wenen. Vooral de voormalige 'satellietstaten' stellen zich de laatste tijd onafhankelijker op, en de gegroeide openheid aan die zijde maakt het de westerse onderhandelaars een stuk makkelijker om de interne verhoudingen aan die kant beter te beoordelen. De Sovjet-onderhandelaars lijken trouwens ook iets meer marges te hebben gekregen, bespeurde Meesman, die dus binnenkort met een gerust gevoel afreist naar Washington.

"Competitie-wise"

Datzelfde zou A.J. van Eijden vermoedelijk ook graag gedaan hebben op het moment dat een aanhanger van zijn club uit puur enthousiasme een stuk ijzer op het veld gooide. Van Eijden is algemeen directeur bij de FC Ajax en past dus op de centen. Het incident zorgt op termijn voor een gevoelige inkomstendaling nu er eventjes geen Europees voetbal gespeeld mag worden. Hoe Van Eijden zich daar in toekomstige onderhandelin-

gen uit redt is nog niet duidelijk, maar over zijn werkwijze wilde hij wel wat kwijt. Van Eijden, voormalig marketingman van Shell en nu drie jaar bij Ajax, verkoopt naar zijn zeggen een produkt en praat daarover op de manier waarop mensen uit de voetballerij het patent lijken te hebben. "Voetbal is een emotioneel produkt met grillige kanten" legt hij uit. In een dergelijke business moet uiteraard onderhandeld worden, en Van Eijden doet dat met hoofdzakelijk drie partijen: sponsors, televisie-exploitanten als de NOS of TV-10 ("jammer"), en de spelers.

Voorlopig op de eerste twee terreinen is pas dit decennium enige expertise opgebouwd. Neem de sponsorgelden. Die mogen nu dan wel zo'n 60% van de inkomsten van Ajax uitmaken, dat is nog niet zo lang het geval. Begin jaren tachtig ontstond het contact met TDK (casettebandjes), dat geïnteresseerd was in shirtreclame. Maar wat moest je daar in hemelsnaam voor vragen? Niemand had ervaring. Men kwam uit op acht ton per jaar. Toen echter na enige tijd bleek dat de naam bekendheid van TDK van ongeveer nul naar 95% was gestegen, terwijl het marktaandeel verdubbeld was tot boven de 50%, ja, toen krabde men zich bij Ajax wel even achter de oren. Daar moest meer uit te halen zijn. Maar wat als de firma zou dreigen om eruit te stappen? Een snelle berekening leerde dat het niet zo'n vaart zou lopen. Van Eijden: "Dan zouden ze ergens anders naar toe moeten, maar waar zouden ze dezelfde exposure krijgen? Per jaar hebben ze competitie-wise toch al gauw 350 TV-minuten, en een rondje dagbladen kost ook de nodige tonnen." De uitkomst: TDK betaalt tegenwoordig 1,7 miljoen gulden per jaar.

Met spelers lopen de onderhandelingen evenwel niet altijd even gesmeerd. Als de trainer in het voorjaar "zijn behoefte heeft neergelegd" voor de selectie van het komende seizoen begint het spel met de contracten, de transfers en de zakelijke begeleiders van de spelers. In dit verband dient vooral gedacht te worden aan de VVCS, de vereniging van contractspelers, en de bekende schoonvaders. Vuistregels voor Van Eijden: meteen duidelijk maken wat je te bieden hebt, wat je wil hebben, en proberen er het beste van te maken zonder de tegenpartij het leven te zuur te maken: "De tevredenheid van de speler staat voorop."

Hoe het zat met Brian Roy? Ach, die had zich door adviseurs laten vertellen dat zijn 'lifecycle' in de produktsfeer de lengte van zijn actieve voetbalcarrière met gemak zou overstijgen. Hij vroeg dus veel. Nu had Ajax de jongen destijds op zijn zeventiende een leuk contract gegeven ("meer dan een ministersalaris, zo liggen die dingen"), dus kreterig is men niet, maar dit ging dus te ver. En wat presteerde hij nu nog helemaal? Van Eijden: "Wij hebben gezegd, Brian, ga nu eerst weer eens voetballen." Enfin, alles is op zijn pootjes terecht gekomen, Roy heeft een contract voor vier jaar zonder clausules, en als hij naar het buitenland wil kunnen we dat toch niet tegenhouden. "Nee, een bedrag noem ik niet, ik wil niet dat dat in de pers komt." Die pers, besloot Van Eijden, is nog een factor op zichzelf, en niet altijd even leuk. Zij zorgt voor een hoop "externe ruis", vindt hij.

Het leek een constante in de bijdragen van alle sprekers: met de openbaarheid en de journalistiek had men het regelmatig zwaar te verduren. Maarex-vakbondsmen Van der Veen was eerlijk: "Laten we wel wezen, zo nu en dan maken we er ook gebruik van."

Wammes Bos

Partner Consult

Adviesbureau voor partnerkeuze in Zuid-Nederland
voor Acad., H.B.O. of vergelijkbaar ontwikkelingsniveau

U hebt het druk, fijne vrienden en interessante hobbies maar... u mist die ene vaste partner. U kiest niet voor toeval, wel voor doelgericht zoeken. Erkend door de RvT bij Relatievorming van WVC
Brochure: mw. Schiks 045-740088, postbus 443 Heerlen.

SPECTACULAIRE INTRODUCTIE AANBIEDING!

NIEUWE COMMODORE 386 SX DE PC 50 II

3,5" FDU, 40 Mb HDU
1 Mb intern geheugen (uitbreidbaar tot 16 Mb)
INTEL 80386 SX, 32 bit, 16 MHz processor
Parallel, seriële aansluitingen
14" VGA monochroom monitor
EGA, CGA, MDA, Hercules compatibel
101 keyboard, Software

DE PC SHOP EN COMMODORE ZIJN
AANGESLOTEN OP HET SHOPNET VAN U14

PRIJS: f1.6.295,-
TER INTRODUCTIE
TUDELIJK:

f1.5.395,-

incl. BTW, exclusief lokale
aflever- en/of administratiekosten

OP = OP

Deze actie is geldig
vanaf 11 december 1989

PC
S H O P

Jazzwinklerstraat naast de ingang
aan de Tongersestraat 53
Maastricht Telefoon: 043-88334
Fax: 043-436000 (Rebancentrum)

GRIEKSE EETHUIS

nellos

DE BETERE GRIEKSE
SPECIALITEITEN

Menu's vanaf:
f 9,50 tot f 24,50

Gefrituurde visjes

Gegrilde makreel en forel

Geopend 17-22 uur
Dinsdags gesloten

Alex. Battalaan 61
Maastricht. Tel. 043-215358

ETRURIA TRAVELS

wintersportreizen voor
groepen of alleenstaanden
naar Joegoslavië, a/d grens
met Italië en Oostenrijk.
Diverse vertrekdata.
v.a. f. 319,00

Tel. 043-619351
Postbus 280
6200 AG Maastricht

free record shop

ZO'N PLATENWINKEL!

STUDENTEN ZIJN ALTIJD ZÉÉR ZELF-VERZEKERD

Althans bij hun eigen SSGZ. Een instelling van en voor studenten, zonder winstoogmerk, en dat scheelt! Bij de SSGZ kun je je prima verzekeren voor een studentenprijs. Neem het Zekerheids-pakket: de onmisbare ongevallen- en aansprakelijkheidsverzekering ('thuiswonenden-pakket') voor f 25,20 per jaar, aan te vullen (tot het 'uitwonenden-pakket') met een brand- en inbraakverzekering, voor f 69,- per jaar. Kies voor zelfverzekerdheid als je geen risico's wilt lopen.

Bel 01719-7 03 00 of stuur de coupon aan ons op. Je kunt ook bij je onderwijsinstelling naar de folder vragen.

PS.: De SSGZ heeft ook de ideale ziektekostenverzekering voor studenten: uitgebreide dekking, laag eigen risico, soepel acceptatiebeleid. En ook hier is de premie laag!

STUUR MIJ INFORMATIE OVER DE SSGZ

Naam: _____ m/v

Straat: _____

Postcode/Plaats: _____

Telefoonnummer: _____ Leeftijd: _____

Deze bon in open envelop sturen aan:
SSGZ, Antwoordnummer 10070, 2200 VB Noordwijk.
Geen postzegel plakken.

3.07

Studenten hebben hun
eigen verzekering: SSGZ.

MET HET SSGZ-ZEKERHEIDSPAKKET

ECONOMIE GENEESKUNDE GEZONDHEIDS- WETENSCHAPPEN RECHTEN...

DE BOEKEN BIJ BERGMANS

BOEKHANDEL
Bergmans

NIEUWSTRAAT 9, 6211 CR MAASTRICHT, TEL.: 210825

Je eigen modebeeld
bij

ViaVia

Inbreng en verkoop
van exclusieve
gedragen kleding

Nu ook CD's en LP's

St. Annalaan 1, hoek Emmaplein, Maastricht. Tel. 043-253175

In het kader van het 200-jarig bestaan
van de Stadsschouwburg in Maastricht is
nu ook onze bonbon als beste
geselecteerd

Friandises

Chocolatier

De vermaarde pralines
van Maastricht

Wycker Brugstraat 55,
Maastricht

Universiteit

Promotie ir. F. Peeze Binkhorst
Op 15 dec. promoveert ir. Peeze Binkhorst op het onderwerp: 'Morphometric and microcirculatory aspects of muscle use and overuse'. Promotor prof.dr. R. Reneman. Bij overmatig sporten kunnen spieren lokaal beschadigd raken. Onder extreme omstandigheden kan deze beschadiging zelfs de dood tot gevolg hebben. Omdat de beschadigingen van de spier lijken op beschadigingen die optreden bij een tekort aan bloed (ischemie), zoals dat bv. te zien is bij een hartinfarct, heeft ir. Peeze Binkhorst onderzocht of de doorbloedingsmogelijkheden van de overmatig gebruikte spieren verminderd zijn. Uit onderzoek met ratten, die op een loopband gerend hadden, werd duidelijk dat spieren kunnen zwellen ten gevolge van het hardlopen en uiteindelijk beschadigd kunnen raken. De doorbloedingsmogelijkheden van die spieren blijven echter ongewijzigd. De lokale bloedvoorziening van de beschadigde spiergebieden wordt zelfs beter dan voorheen, waardoor het herstelproces snel kan verlopen. Na een week is de spier gewoonlijk volkomen hersteld.

Rectificatie voorzitterschap UR!
Op grond van het bepaalde in het Bestuursreglement van de RL dient de Universiteitsraad in zijn vergadering van 25 jan. al dan niet uit zijn midden, te voorzien in het voorzitterschap van de URaad voor de periode 1 feb. 1990 tot 1 feb. 1992.

De URaad vergadert als regel 1 keer per maand op donderdagavond. De taken van de voorzitter, als o.m. vastgelegd in de voorzittersinstructie van 5 juni 1980, zijn, naast het voorzitten van de maandelijkse URaadvergaderingen, het wekelijks voorzitten van het Presidium en het bijwonen als wettelijk adviseur van de vergaderingen van het College van Bestuur, alsmede het vertegenwoordigen van de URaad naar buiten toe. Belangstellenden en diegenen die de Vertrouwenscommissie willen attenderen op geschikte kandidaten voor deze functie worden verzocht tot uiterlijk 15 dec. gemotiveerd en schriftelijk te reageren, vertrouwelijk gericht aan de voorzitter van de Vertrouwenscommissie, p/a Griffie Universiteitsraad, k. 0.020 Bou3. **Ter nadere informatie deelt de Vertrouwenscommissie mee dat de huidige voorzitter desgevraagd te kennen heeft gegeven voor herbenoeming beschikbaar te zijn.** Info: voorzitter Vertrouwenscommissie dr. de Goeij, tel. 888589, of de Griffier van de URaad, drs. Kalkhoven, tel. 887170, kamer 0.020 Bou3.

RL-AGENDA

01-12 t/m 22-12 Tentoonstelling, 'Affiches voor mensenrechten', Universiteitsbibliotheek, Bonnefontenstraat 2
08-12 + 15-12 PAOR-cursus Alimenteren, info: tel. 887273/7274.
14-12 Promotie R. Loffeld, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.
14-12 Promotie H. de Vries, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.
15-12 Promotie F. Peeze Binkhorst, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/

Knipselkrant

De Dienst Voorlichting maakt een Knipselkrant. Daarin staan kranten- tijdschriftartikelen uit de Nederlandse pers die gaan over de RL of over medewerkers van de RL.

Voorlichting stuurt die knipselkranten naar een aantal interne adressen: College van Bestuur, rectoraat, griffie U-raad, dekanen van de faculteiten, WTS en de verschillende bibliotheeklocaties.

Tot nu toe is van deze knipselkrant slechts een kleine oplage gemaakt. Vermoedelijk is er ook maar een klein aantal mensen dat afweet van het bestaan van de Knipselkrant en haar regelmatig inzien.

M.i.v. 1990 kan VL aan andere personen en instanties dan de hierboven genoemde tegen kostprijs een abonnement op de Knipselkrant aanbieden. Als de verzending per interne post kan plaatsvinden betaalt u hiervoor per jaar f 225,-.

Aan mensen die verwachten korte tijd in het nieuws te zijn kan VL ook losse nummers leveren, à f 5,- per nummer.

Per nummer is het RL-nieuws van één week opgenomen; in de vakantieperiodes, m.n. in de zomer, wordt de verschijningsfrequentie verlaagd. Als u de Knipselkrant wilt inzien om te weten wat u de afgelopen tijd is ontgaan en om een oordeel te vormen over de eventuele zinnigheid van een abonnement kunt u daarvoor terecht bij de dichtstbijzijnde bibliotheeklocatie (misschien ontdekt u dan dat u daarmee in het vervolg kunt volstaan), eventueel bij een van de andere bovengenoemde abonnees, en natuurlijk bij Voorlichting. Opgave van abonnementen kan via een bon die verkrijgbaar is bij Voorlichting, toestel 7172/7081.

Diefstal affiches mensenrechten

De afgelopen twee weken hebben onbekenden affiches ontvreemd uit de Universiteitsbibliotheek in de Bonnefontenstraat. De affiches vormen een onderdeel van de tentoonstelling van het Studium Generale over tweehonderd jaar mensenrechten. Voor het geval nog iemand op het idee komt om affiches te stelen: de affiches kunnen ook gewoon worden gekocht. Info: bureau Studium Generale, tel. 887540.

Idee voor het RL lustrum?

Alle RL-medewerkers en studenten met aardige ideeën voor een typische RL-lustrumactiviteit worden hierbij uitgenodigd om die ideeën kenbaar te maken. Een goed idee maakt kans om uitgevoerd te worden met financiële en organisatorische ondersteuning. Als u een idee heeft voor een daverend feest, een origineel sportevenement, een culturele activiteit voor Maastricht, of een wetenschappelijke meeting voor RL-kenners, reageer dan met de bon voor 20 jan. Deze bonnen liggen binnenkort met een stuk tekst op de locaties waar ook de Observant ligt.

7210.

25-12 Eerste kerstdag: RL gesloten.
26-12 Tweede kerstdag: RL gesloten.

27-12 t/m 29-12 Verplichte ADV-dagen: RL gesloten.

01-01 Nieuwjaar: RL gesloten.

08-01 t/m 12-01 Maastricht Educational Workshops for the Health Sciences. Introductory Workshop. Info: W.Schippers, FdG, tel. 888643.

12-01 Dies Natalis.

Dienst Voorlichting

"Bulletin" wordt verzorgd door de Dienst Voorlichting. Kopij inleveren bij de redactrice van deze rubriek, Noortje van Putte, kamer 0010, Bouillonstraat 3, op speciale kopijbladen (bij haar verkrijgbaar). Kopij dient **UITERLIJK VOOR VRIJDAG 12 UUR** ingeleverd te worden voor de Observant die de donderdag daarop verschijnt. De Dienst Voorlichting behoudt zich het recht voor berichten in te korten, te wijzigen of niet meteen op te nemen. Externe berichten worden meestal niet opgenomen. Informatie: Noortje van Putte, tel. 887171.

Agenda KOKO

15 dec.: lezing c.c.
19 dec.: video- Hellraiser II, 20.30 & 22.30 uur, f1,50
20 + 21 dec.: kerstdiner
31 dec. + 1 jan.: oud en nieuw op de kroeg

7 jan.: nieuwjaarsborrel ma, di, wo (vegetarisch), do mensa 19.00 uur. Inschrijven voor 16.00 uur op de kroeg.
Info: KOKO, Hoogbrugstr. 1, tel. 215418.

Agenda Tafelstraat 13

ma. 18 dec.: 20.00 uur Leerhuis 'Joods en grieks denken'
di. 19 dec.: Poeziegroep
wo. 20 dec.: 20.00 uur Filosofiegroep 'Rene Girard'
Tafelstraat 13 is gesloten van 22 dec. tot ma. 8 jan.

di. 9 jan.: Nieuwjaarsreceptie van 17.00 tot 19.00 uur.

Het is mogelijk een gesprek te hebben met een van de medewerkers van Tafelstraat 13. Zij zijn telefonisch bereikbaar en je kunt ook binnenlopen voor een afspraak.

In jan. start een **cyclus** over de joodse denkers Maimonides (prof.dr. A. van der Heide, Leiden), Rosenzweig (prof.dr. H. Heering, Leiden), Buber (dr. K. Waaijman, Nijmegen) en Levinas (prof.dr. R. Burggraeve, Leuven). Data: 16 en 30 jan, 14 feb. en 6 mrt.

Agenda AEGEE-Europe

19 dec.: Ledenborrel
11 t/m 13 jan.: Enschede, congres 'European Information Technology Market'

26 t/m 28 jan.: Bonn (Brd.), congres 'Fortress Europe'

7 t/m 11 feb.: Amsterdam, 'Japan, a magic wor(l)d'

7 t/m 9 mrt.: Leiden, 'Cultural differences within organisations in West & East Europe'

2 t/m 6 apr.: Parijs (Fr.), congres 'EGEE-VI', Agora, European Gala (1e lustrum)

26-27 apr.: Rotterdam, congres 'The European Puzzle- the pro's and cons of merging'

Info en inschrijving: AegEE- Maastricht, Marc Slaats, tel. 254723.

Massacommunicatie RUU

Deze mededeling is van belang voor studenten die vóór het studiejaar 1989-1990 ingeschreven stonden bij de werkgroep Massacommunicatie van de RU Utrecht.

De positie van de Werkgroep Massacommunicatie wordt momenteel gewijzigd, dit houdt in dat ook het onderwijsprogramma ingrijpend zal veranderen. Sommige onderdelen zullen niet, andere in gewijzigde vorm in het programma voorkomen. Ook de oude studentenadministratie zal per 1 juli geschoond worden. Studenten die nog geen tentamenbriefje hebben gehad voor een of meer onderdelen die zij in het verleden hebben afgerond, worden verzocht om voor 1 april contact op te nemen met het secretariaat, dit geldt ook voor studenten die nog niet hun volledige pakket hebben afgerond. Info: secr., tel. 030- 534707 en 030- 534674, tussen 9.00 en 13.00 uur.

Buitenland

Village-project

Fisem biedt nog mogelijkheden om naar Ghana te vertrekken. Heb je je

grote coschappen achter de rug, ben je geïnteresseerd in tropengeneeskunde en primary health care, informeer dan bij Silvia Oudsen, tel. 471219.

Onderwijs

Kerstreces

I.v.m. het Kerstreces zullen in de week van 18 t/m 22 dec. en in de week van 1 t/m 5 jan. de open spreekuren van de studentendecanen vervallen en zal de studie- infotheek gesloten zijn. Wel worden er telefonische spreekuren gehouden en kan in spoedeisende gevallen een afspraak met een decaan of voor de studie- infotheek worden gemaakt.

Bureau Studentendecanen

Bij het bureau Studentendecanen kunnen alle studenten en auditoren van de RL met vragen en problemen terecht. De decanen geven voorlichting en advies bij vragen van studenten m.b.t. hun sociale en economische situatie. Hierbij valt te denken aan o.a.: uitstel van militaire dienstplicht, studiefinanciering en uitkeringen, studievertraging, studie-onderbreking, aanmelding, loting, plaatsing, inschrijving en inschrijvingsduur, beroepsprocedures, inschrijving als auditor, resp. extraneus, beroep op noodfonds, (vervolg)opleidingen.

Ook voor begeleiding bij problemen van meer persoonlijke of psychische aard kan men een beroep doen op het decanaat. B.v.: onzekerheid, gespannenheid, concentratieproblemen, vage lichamelijke klachten, eenzaamheid, moeilijkheden in het leggen van contacten, vragen omtrent de eigen identiteit, problemen/conflicten met de partner, seksualiteit, conflicten met de ouders, moeilijkheden bij het zelfstandig wonen. Open spreekuur: dinsdag en donderdag 14.00-16.00 uur en woensdag 17.00-19.00 uur. Telefonisch zijn de decanen bereikbaar: maandag t/m vrijdag 13.30-14.00 uur. Het secretariaat van bureau Studentendecanen is geopend: maandag t/m vrijdag 13.30-16.30 uur. Dan kunnen ook afspraken met een van de decanen gemaakt worden.

Medewerkers: drs. Ruud v.d Berg (decaan), mr. Heleen de Bruin (hoofd), mw. Juliette Creemers (decaan), drs. Jos v.d. Schaft (decaan). Bou3, kamer 0306, tel. 887354.

Medewerkers: drs. Ruud v.d Berg (decaan), mr. Heleen de Bruin (hoofd), mw. Juliette Creemers (decaan), drs. Jos v.d. Schaft (decaan). Bou3, kamer 0306, tel. 887354.

Studie-infotheek

In de studie-infotheek van bureau Studentendecanen is informatie aanwezig m.b.t. studierichtingen en afstudeerrichtingen binnen het Nederlands Wetenschappelijk Onderwijs en het Hoger Beroepsonderwijs. Ook voor informatie over de arbeidsmarkt, militaire zaken, handicap, etc. kan men in de studie-infotheek terecht. Laatste aanwinsten: Elseviers Studiaalmanak en Elseviers Beroepen Almanak, poenboek en Martens nieuwe gids voor school en beroep. Begin volgend jaar in de studie-infotheek: het I SEE programma. Een geautomatiseerd systeem inzake opleidingen, beroepen en arbeidsmarktgegevens.

Studie-infotheek: geopend maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag 14.00-16.30 uur en woensdag 16.00-19.00 uur, Bou3, kamer 0310, tel. 887351.

Steunpunt Studiefinanciering

Het Steunpunt Studiefinanciering Maastricht geeft algemene en indivi-

duële informatie en advies aan al degenen in de regio, die te maken hebben/krijgen met vormen van studiefinanciering en centrale inning van lesgeld, ongeacht onderwijssoort of onderwijsinstelling. Deze info wordt verstrekt per telefoon (06-lijnen), aan de balie en op voorlichtingsbijeenkomsten. Brochures en formulieren zijn aan de balie te verkrijgen. Openingstijden: maandag t/m vrijdag 9.00-12.00 uur en 14.00-16.00 uur, tel. 3212151, Len.26.

Bureau Inschrijvingen/Centrale Studentenadministratie

Centrale Studentenadministratie: telefonisch bereikbaar via tel. 887158/7159 maandag t/m donderdag 13.30-16.30 uur en vrijdag 9.00-12.00 uur. De balie van Bureau Inschrijvingen is op bovengenoemde tijden geopend, ingang Len.26.

Vacatures

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacaturnummer op brief en enveloppe binnen 10 dagen richten aan de Dienst Personeel Zaken. Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 163

Bij de Sectie Veroudering (FdGW) wordt t.b.v. het door het Nationaal Reumafonds gesubsidieerde project 'Effectiviteit van self management en relapse prevention voorlichting bij patiënten met Fibromyalgie' een **VOORLICHTINGSDESKUNDIGE** (m/v) 0,5 fte gevraagd voor 3 jaar.

De werkzaamheden betreffen voornamelijk de praktische voorbereiding, de uitvoering en een bijdrage aan de evaluatie van voorlichting over biofeedback, fitness, pijn en stress. Het takenpakket voor het eerste jaar ziet er als volgt uit:

A: voorbereiding (eerste fase):
- uitwerken materialen, uitschrijven, vormgeving;
- meewerken samenstellen draaiboek, handleiding, uittesten.

B: uitvoering (tweede fase):
- uitvoeren programma's: individuele en groepsvoorlichting;
- procesevaluatie;
- contacten met uitvallers;
- toezicht metingen;
- assistentie data-analyse;
- meewerken verslaglegging;
- meewerken literatuurresearch.

C: evaluatie (derde fase):
- meewerken evaluatie;
- assistentie data-analyse;
- meewerken rapportage;
- aanpassen, uitwerken nieuw programma.

Functie-eisen:
- afgeronde opleiding Gezondheidswetenschappen, bij voorkeur GVO;
- praktische ervaring met voorbereiding en uitvoering van individuele en groepsgewijze voorlichting;
- beschikking over auto c.q. bereidheid tot reizen i.v.m. verstrekken voorlichting in Heerlen en Maastricht. Salaris: afhankelijk van opleiding en ervaring maximaal f 5.290,- bruto per maand overeenkomstig schaal 10 BBFA '84.

Info: dhr. J. Kleijnen (onderzoeker) tel. 7320 of dhr. A. Visser (projectleider) tel. 7322/19. Een projectbeschrijving is beschikbaar.

Interne vacature 164

Op het secretariaat van de vakgroep

al vanaf ca.
f 50,- per maand.*

IBM PS/2 zoekt studentenbaantje.

Als student besteed je heel wat uren aan het uitwerken van scripties en werkstukken. Dus hou je weinig tijd over voor leuke dingen.

Daarom kan een professionele PC een behoorlijke steun in de rug zijn. Alleen, als student heb je daar meestal niet genoeg geld voor.

Gelukkig is er nu een fantastisch aanbod: een IBM PS/2 Studentenkompak. Een uitgekende samenstelling van hard- en software waarmee je onmiddellijk aan de slag kunt. En dat je desgewenst in termijnen kunt betalen met de studenten-computerlening van de Postbank.

Een IBM PS/2 Studentenkompak is het allernieuwste op PC gebied. Je kunt er voor van alles mee uit de voeten. Met de hulp van bijvoorbeeld

een tekstverwerker of een uitgebreid rekenprogramma. Werkstukken, scripties en grafieken zijn in een mum van tijd klaar en zien er vlekkeloos uit. Toch is er aan zo'n professioneel PS/2 pakket een heel studentvriendelijke betalingsregeling verbonden.

Ga dus snel bij een van de onderstaande IBM dealers kijken of bel even voor een afspraak. Want als je vóór 31 december a.s. beslist, wordt elk studentenkompak ook nog eens uitgebreid met een gratis IBM muis.

IBM PS/2. Het studentenkompak dat voor je werkt.

 POSTBANK

IBM

*Gebaseerd op een doorlopend krediet van f 3.300,- met een theoretische looptijd van 109 maanden; rentetarieff 1,04% per maand; effectieff 13,2% per jaar (wijzigingen voorbehouden). Tussentijds boetevrij aflossen is mogelijk. De kredietaanvraag dient door de Postbank geaccepteerd te worden.

AMSTERDAM Entré Computer Center, Wibautstraat 114, 020-6652771 · **BODEGRAVEN** InfoProducts Holland BV, Duitslandweg 7, 01726-19346 · **BREDA** GE Fanuc Automation Benelux BV, Druivenstraat 3, 076-783260 · **DEN BOSCH** Miniware BV, Tinnegietstraat 4-6, 073-414755 · **DIEMEN** ARC Automation, Eekholt 2, 020-5697614 · **EINDHOVEN** Reijers Computers BV, p/a Technische Universiteit Eindhoven (Gebouw Rekencentrum, kamer 0.21), Den Dolech 2, 040-444690/474524 · **EMMEN** FT Plus Automatisering, Corn. Houtmanstraat 30, Industrieterreinen, 05910-30600 · **ENSCHDE** Computer Beheer BV, Stationsplein 4, 053-302050 · **ENSCHDE** Wellinga Kantoorpartners BV, Steenriet 8, t.o. Universiteit Twente, 053-336565 · **LEEWARDEN** Bos Automatisering BV, Ouddeelstraat 4, 058-887733 · **LEIDEN** Infotheek Systems BV, Einsteinweg 2, 06-0171 (gratis) · **ROTTERDAM** Kraan Computer Info Center, Weena 152-154, 010-4005800 · **UTRECHT** SCA Computers BV, Savannahweg 67, 030-456611 · **UTRECHT** U14 Information & Services Universitaire PC Shop, Drift 13, 030-394267 · **VEENENDAAL** BusyMation, Automatisering Waardgelder 5, 08385-39456

BU
Fysiol
vacatu
ADMIN
WERK
Taken:
- het m
houder
van de
- het op
van de
- het ty
manus
het Er
worder
tekstve
- het ty
- het b
- het ve
van de
Vereis
- goed
- ervar
- een
Engels
- HAVI
Salarié
afhank
maxim
maanc
Info: r
Brusse
Intern
De Fd
voor d
STUD
DERZ
Taken
Het ve
admin
zaamt
derzoé
Dr. A.
Vereis
lands
nation
rechte
Perioc
week
Vac.ni
Drs. F
Vereis
lands
van de
tevens
nen w
Perioc
duren
Vac.n
Prof. n
7368
Vereis
lands
privaa
Perioc
gedur
Vac.n
Mr. H
Vereis
lands
verbir
recht.
Perioc
duren
Vac.n
Prof. r
7148
Vereis
lands
bestu
cesre
Perioc
durer
Vac.r
Prof. r
Verei
lands
interr
Mens
Perioc

Fysiologie (FdG) bestaat er een vacature voor een **ADMINISTRATIEF MEDEWERK(ST)ER**

Taken:
- het maken van afspraken en het bijhouden van de agenda's van twee van de hoogleraren in de vakgroep;
- het openen en sorteren van de post van deze hoogleraren;
- het typen van blokboeken en van manuscripten in het Nederlands en het Engels. Deze grote stukken worden verwerkt met behulp van een tekstverwerker;
- het typen van brieven;
- het bijhouden van het archief;
- het vervangen van de secretaresse van de vakgroep.

Vereist:
- goede typevaardigheid;
- ervaring met tekstverwerker;
- een goede beheersing van de Engelse taal;
- HAVO-diploma.
Salariëring:
afhankelijk van opleiding en ervaring maximaal f 2.993,— bruto per maand, schaal 5 BBRA '84.
Info: mw. J. Heemskerk/mw. K. van Brussel, tel. 888475.

Interne Vacatures 165 t/m 174
De FdR van de RL zoekt kandidaten voor de functie van **STUDENT - ASSISTENTEN ONDERZOEK (m/v)**

Taken:
Het verrichten van inhoudelijke en administratief-ondersteunende werkzaamheden voor de volgende onderzoekers:

Dr. A.W. Heringa, tel. 7107/7231
Vereist: Propedeuse Nederlands recht en belangstelling voor nationale en internationale mensenrechten.
Periode: anderhalve dag per week gedurende drie maanden.
Vac.nr.: 165

Drs. F. Grünfeld, tel. 7204/7233
Vereist: Propedeuse Nederlands recht, een goede beheersing van de Nederlandse taal; men dient tevens secuur en nauwgezet te kunnen werken.
Periode: één dag per week gedurende vijf maanden.
Vac.nr.: 166

Prof. mr. G.R. de Groot, tel. 7091/7368
Vereist: Propedeuse Nederlands recht en belangstelling voor privaatrecht en onderwijsrecht.
Periode: één dag per dag week gedurende drie maanden.
Vac.nr.: 167

Mr. H.J. de Kluiver, tel. 7203/7368
Vereist: Propedeuse Nederlands recht en belangstelling voor verbintenissen- en ondernemingsrecht.
Periode: één dag per week gedurende drie maanden.
Vac.nr.: 168

Prof. mr. F.A.M. Stroink, tel. 7340/7148
Vereist: Propedeuse Nederlands recht en belangstelling voor bestuursrechtspraak en bestuursprocesrecht.
Periode: één dag per week gedurende zes maanden.
Vac.nr.: 169

Prof. mr. C. Flinterman, tel. 7124/7233
Vereist: Propedeuse Nederlands recht en belangstelling voor internationaal recht en met name mensenrechten.
Periode: één dag per week ge-

urende vijf maanden.
Vac.nr.: 170

Prof. mr. A.J.C.M. Geers, tel. 7293/7231
Vereist: Propedeuse Nederlands recht en belangstelling voor arbeids- en sociaal recht; ingeschreven staan in het 3e of 4e studiejaar.
Periode: twee dagen per week gedurende drie maanden.
Vac.nr.: 171

Mw. mr. dra. E. Lijnzaad, tel. 7228/7233
Vereist: Propedeuse Nederlands recht en belangstelling voor het internationale recht; goede kennis van de Engelse taal (lezen) strekt tot aanbeveling (indien mogelijk, dient men het blok Human Rights gevolgd te hebben); ingeschreven staan in het 3e of 4e studiejaar.
Periode: twee dagen per week gedurende twee maanden.
Vac.nr.: 172

Mw. mr. M.M. Wolleswinkel, tel. 7296/7377
Vereist: Propedeuse Nederlands recht en belangstelling voor Vrouw en Recht.
Periode: anderhalve dag per week gedurende twaalf maanden.
Vac.nr.: 173

Mr. J. Wöretshofer, tel. 7103/7377
Vereist: Propedeuse Nederlands recht en belangstelling voor strafrecht en strafrechtsgeschiedenis; kennis van de moderne talen strekt tot aanbeveling.
Periode: één dag per week gedurende twaalf maanden.
Vac.nr.: 174

Indien men wil solliciteren naar verschillende student-assistenten, dan dient voor elke vacature een afzonderlijke sollicitatiebrief te worden geschreven.

Studium Generale

Affiches voor mensenrechten
Op uitnodiging van de Franse stichting Artis 89 hebben grafisch ontwerpers uit 17 landen n.a.v. de in 1789 verschenen Declaration des Droits de l'Homme et du Citoyen hun persoonlijke en actuele verbeelding van het begrip mensenrechten weergegeven. De tentoonstelling '1789-1989, Affiches voor mensenrechten' is van vr. 1 t/m vr. 22 dec. te bezichtigen in de Universiteitsbibliotheek, Bon.2. De affiches zijn bovendien te koop. Info: bureau Studium Generale, tel. 887540.

Sport

Jazz ballet cursus
op 8 jan. start de cursus jazz- dans voor beginners, op ma. van 19.00 tot 20.15 uur in sporthal Randwijck. Kosten f40,- voor 10 lessen van 75 minuten. Sportkaart verplicht! Verdere info: buro LV&S.

Weerbaarheid cursus
Op 25 jan. start de cursus weerbaarheid op do. 16.30 tot 18.00 uur, in gymzaal MTRO. Kosten f12,50 voor 10 lessen van 90 minuten. Sportkaart verplicht! Verdere info: buro LV&S.

Dienst Voorlichting

Zelfverdediging
Op do. 4 jan. start de cursus zelfverdediging op do. van 21.30 tot 22.30 uur in de sportschool Zenden. Kosten f40,- voor 8 lessen van 1 uur. Sportkaart verplicht! Verdere info: buro LV&S.

MaasSAC-training
Elke di. van 19.00 tot 20.15 uur MaasSAC-training in sporthal Randwijck o.l.v. Hans Lanter.

Agenda LAGAKARI
Locatie D'n Avanceur, Helmstr.10, 20.00 uur.

zo. 14 jan.: nieuwjaarsborrel
Cursus, niet-leden f 2,50, leden gratis

do. 21 dec.: vaartheorie

do. 11 jan.: video

do. 25 jan.: BPR I

do. 8 feb.: vaartheorie

do. 22 feb.: meteorologie

Bootopknappavonden, loods, Heerdwardsstraat

ma. 8-1, ma. 22-1, ma. 5-2, ma. 19-2.

Geneeskunde

Kerstreces
Vanwege het kerstreces zullen Bureau Onderwijs FdG (VKS 25) en de Onderwijsbalie FdG (deb.1) vanaf 23 dec. t/m 05 jan. gesloten zijn.

Voortgangstoets 20 dec.
De eerstvolgende voor alle studenten van de FdG verplichte voortgangstoets wordt afgenomen op wo. 20 dec. vanaf exact 9.00 uur tot 13.00 uur in de Tennishal Dousberg. De zalen zijn open vanaf 8.30 uur. Omdat de ervaring heeft geleerd, dat enige tijd gemoeid is met het opzoeken van de plaatsen, dient iedereen om 8.50 uur aanwezig te zijn; de zalen gaan om 8.55 uur dicht! De zaalindelingen zijn alfabetisch op achternaam en zijn (globaal) opgehangen bij de informatiebalie van het Bureau Onderwijs, Deb.1. Voor invulling van de optisch leesbare antwoordformulieren svp een HB-potlood meebrengen. De antwoordformulieren mogen niet later dan 13.00 uur worden ingeleverd. Voor het reglement van orde wordt verwezen naar de Facultaire Studiegids Geneeskunde '89/'90 blz. 170.

Klinische Lezingen REFLEX
Eén maal in de drie weken een patiënten-casus/presentatie door een Klinische Vakgroep op Randwyck in colloquiumzaal 0.124, van 9:30 tot 11:00 uur.
9 jan.: Orthopaedie
30 jan.: Urologie
20 febr.: Kindergeneeskunde
13 mrt.: Celbiologie/Genetica

Blok cursus Medische Informatica
In de week van 8 t/m 12 jan. wordt een blok cursus Medische Informatica voor studenten FdG gehouden. In deze cursus (duur 1 week) komen via voordrachten, demonstraties en practica de volgende onderwerpen aan de orde: Programmeren in MUMPS. Huisarts informatie- en onderzoekssysteem. Ziekenhuis informatiesysteem, e.a. Plaats Gebouw MIS, Ann.60. De cursus gaat door bij min. 10 (max. 20) deelnemers. Inschrijven: secr. Medische Informatica, tel. 888422.

Keuzeblok Medische Informatica
In de periode van 28 mei t/m 6 juli

wordt een keuzeblok Medische Informatica van 6 weken aangeboden voor studenten FdG jaar 3 t/m 6. Naast een uitgebreidere behandeling voor de hierboven genoemde onderwerpen is er in dit keuzeblok aandacht voor: Overzicht medische toepassingen van computers. Signaalanalyse en beeldverwerking in de geneeskunde, e.a. Het blok is PGO opgezet. Naast onderwijs-groepsbijeenkomsten en daaraan gekoppelde zelfstudie bevat het blok ook demonstraties en andere zaken. Info: secr. Medische Informatica, tel. 888422.

Koberaad avond
Op 15 dec. is er om 20.15 uur in café de Tribunal weer een Koberaad avond. Na de gebruikelijke vergadering, zal het tweede deel van deze avond als thema hebben: 'Als co naar het buitenland'. Er zullen een paar co's vertellen over hun ervaringen in 'buitenlandse' ziekenhuizen. We hopen voor elk continent een bezoeker te hebben. Als je zelf van plan bent om weg te gaan tijdens je coschappen, kun je je hier alvast wat op de hoogte stellen.

Wetenschapsstage neurologie
Gezocht wordt een medische student(e) voor een wetenschapsstage neurologie per begin '90. Het onderwerp is een neurologisch onderzoek bij groepen patiënten, in het bijzonder naar primitieve en zeldzame reflexen. Info: F. Vreeling, neuroloog, tel. 862469.

Gezondheids-wetenschappen

Gevraagd enqueteurs
De vakgroep GVO zoekt 23 studenten die in de periode van 29 jan. t/m 23 febr. 1990 telefonische enquêtes willen afnemen. Liefst studenten die al ervaring hebben met telefonisch enquêteren. Gedurende deze 4 weken dient er 2 avonden per week gewerkt te worden van 17.30 tot 21.30 uur. Vergoeding is ± f 7,50 per uur, dit is mede afhankelijk van de respons. Aanmelding en info: Mieke Steenbakkers, vakgroep GVO, tel. 887304 (aanwezig 20, 21 en 22 dec.).

Inleiding in de informatica
Studenten die het bijvakblok 'inleiding in de informatica' (blok 3.4.9) gaan volgen, wordt sterk aangeraaden het onderstaande boek aan te schaffen. Dit boek zal naast het blokboek, de leidraad vormen tijdens de cursus. Boekgegevens: John H. Riley Jr., Programming using Turbo Pascal, PWS Publishers, Boston, U.S.A. (1987), ISBN 0-87150-088-4. Bij de vakgroep Medische Informatica & Statistiek, Ann.60, kan t/m 10 jan. worden ingetekend op het boek (f50,- voorschot, contant). Bij meer dan 30 intekeningen kan een korting van 10% geregeld worden. Het boek kan in de week voor aanvang het blok, met bijbetaling van het resterende bedrag, bij de vakgroep afgehaald worden. Eventueel kan het boek ook bij boekhandel Bergmans tegen het volle bedrag worden gekocht. Intekening bij de portier, Ann.60, dagelijks tussen 9.00 en 16.30 uur. Info: D. Donker, tel. 888408/422.

SGWM
Dinsdagavond 19 dec. is er om 19.30 uur een informatieve avond over SGWM en een presentatie van de

studiereis naar de Verenigde Staten (met dia's!).
Lokatie: Filmzaal, TS53.

Rechts-geleerdheid

Buro stages
De derdejaars studenten die volgend studiejaar een stage willen volgen, krijgen hierover in het voorjaar 1990 alle informatie. Zij hoeven zich nu nog niet aan te melden, tenzij zij zelf een stagevoorstel willen indienen. Het buro Stages is gesloten in de kerstvakantie: van 27 dec. t/m 5 jan.

Balie buro onderwijs
De balie van buro onderwijs is vanaf 20 dec. t/m 1 jan. gesloten. Ook de bibliotheek en het studielandschap zijn tussen Kerst en Oud en Nieuw gesloten.

Bloktoetsen
Wo. 20 dec. bloktoetsen. Zie voor tijden en indeling de borden. Na afloop van de toets worden de roosters voor blok 3 uitgedeeld.

Aanvang blok 3
Do. 11 jan. begint blok 3.

Economie

MAES zoekt studenten
De Maastrichtse Algemeen Economische Studievereniging MAES zoekt algemeen economen die op een of andere wijze actief willen zijn binnen onze vereniging. Dit kan door zitting te nemen in een van de commissies (onderwijscommissie, activiteitscommissie) of door een bestuursfunctie te vervullen. Onze aandacht gaat m.n. uit naar aanstaande tweedejaars en derdejaars algemene economie studenten. Info: Rob Maessen, tel. 210638 of Frank Cörvers, tel. 251779.

Autorijschool Dorssers

doet het met garantie

Jawel, indien u de eerste keer niet slaagt voor het rijexamen, betaalt u de tweede keer niets.
Door het houden van proefexamens wordt u optimaal voorbereid op uw examen.
U betaalt slechts fl.35,- per rijles in VW golf. Tevens het adres voor uw motorrij-opleiding.
Bel voor informatie 043- 616153.

TUSSEN
 ENTRE ART ET DESIGN
 KUNST
 ZWISCHEN KUNST UND FORM
 EN
 BETWEEN ART AND DESIGN
 VORM

In Wyck, een monumentaal stadsdeel in renaissance, herleeft de oudste handelsroute van Maastricht. Vanaf de Sint Servaasbrug, via Cörversplein en Rechtstraat naar de Hoogbrugstraat vindt u een keur van kunstzinnige specialismen, bewegend tussen oud en nieuw, tussen kunst en vorm.

Rechtstraat

- 27 **Rob van Dort Antiquiteiten**
 telefoon 043 - 21 40 52

- 43 **Galerie Wanda Reiff**
 telefoon 043 - 21 91 08

- 58 **Leonardi interieur**
 telefoon 043 - 21 60 31

- 64 **Galerie Schuwirth & Van Noorden**
 telefoon 043 - 21 12 45

- 66 **Kunstkabinet Drs. De Bruyn**
 telefoon 043 - 25 06 23

- 91a **Japans Design GASHU**
 telefoon 043 - 25 34 42

- 96 **Galerie La Boussole-Antiquités**
 telefoon 043 - 25 26 47

- 102 **Artaud, kunstboeken en CD's**
 telefoon 043 - 25 67 01

Hoogbrugstraat

- 69 **Galerie Wolfs**
 telefoon 043 - 21 04 41

- 56 **Art Deco en Design**
 telefoon 043 - 25 00 06

- 50 **A.M. Decorazione**
 telefoon 043 - 25 28 75

Cörversplein

- 3 **Antiek en Curiosa 't Körrefke**
 telefoon 043 - 21 24 43

17 december a.s. koopzondag

Cu
 Sameng
 Cultu
 Studente
 donderd
 snack be
 hoofdge
 het trio C
 onder he
 trio best
 Chris C
 (cello). I
 den door
 deren. V
 sen Mar
 Lambrik
 kong en
 Hij werl
 burgs S
 oorsproi
 ook bij l
 Fran
 In Vijve
 tieruimt
 de Blau
 Franco
 werker
 werkt G
 de tento
 gepubli
 res en
 V(r)ijve
 dag vier
 portrett
 mensen
 en op l
 schucht
 winnen.
 decemb
 Weik
 Het Lin
 rond Ke
 cantate
 tian Ba
 de vast
 Solister
 Dijkstr
 en Fra
 verlene
 The
 Ruim
 Robe
 dec.:
 Arnol
 stel, 7
 uur.
 Jazz
 zax, 8
 uur.
 Botto
 Theat
 Föön
 Stads
 Tuss
 Stads
 Harry
 cert,
 dec.:
 De N
 dam,
 dec.:
 Von
 ziek v
 Heerl
 Mont
 cert,
 dec.:
 Toek
 Ayckl
 20 de

Samengesteld door Lucia Geurts

Culturele snack

Studentenvereniging Koko heeft voor donderdag 21 december een culturele snack bereid. In het trefcentrum van het hoofdgebouw is tussen 12 en 13.30 uur het trio Gisela Douwes trio te beluisteren onder het verorberen van een hapje. Het trio bestaat uit Gisela Douwes (piano), Chris Chan (viool) en Gábor Bartos (cello). Douwes is vooral bekend geworden door haar programma van Brechtliederen. Verder werkt zij met de zangeressen Marie-Cécile Moerdijk en Marion Lambrixx. Chan is geboren in Hongkong en volgde daar ook zijn opleiding. Hij werkt als tweede violist bij het Limburgs Symphonie Orkest. Bartos komt oorspronkelijk uit Hongarije en werkt ook bij het LSO.

Franco Gori

In Vijverdal worden eerst in de expositieruimte van theater Posjet en daarna in de Blauwe Hoek foto's geëxposeerd van Franco Gori, fotograaf en vaste medewerker van Observant. Sinds twee jaar werkt Gori ook voor Vijverdal. Veel van de tentoongestelde foto's werden eerder gepubliceerd in jaarverslagen, brochures en het bulletin van Vijverdal, V(r)ijvertaal(d), dat zijn tiende verjaardag viert. Gori verstaat de kunst, in zijn portretten de persoonlijkheid van de mensen uit te drukken. Hij stelt de mensen op hun gemak, waardoor zij hun schuchterheid en geposeerdheid overwinnen. De foto's zijn te zien tot 20 december.

Weihnachtsoratorium

Het Limburgs Symphonie Orkest brengt rond Kerstmis het Weihnachtsoratorium, cantate 1 tot en met 3 van Johann Sebastian Bach ten gehore, onder leiding van de vaste dirigent Salvador Mas Conde. Solisten zijn José Kalthof (sopraan), Hebe Dijkstra (alt), Wouter Goedhart (tenor) en Frans Kokkelmans (bas). Verder verlenen het Limburgs Vocaal Ensemble

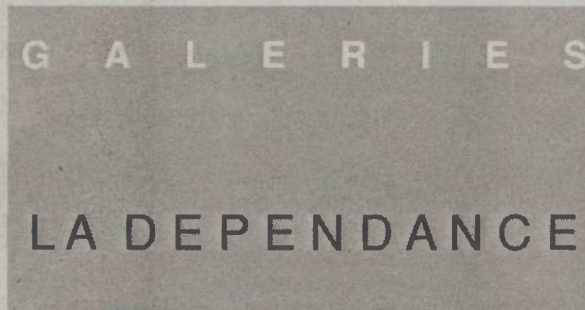
en de Bach-cantorij Zuid-Limburg hun medewerking. Het Weihnachtsoratorium is vrijdag 22 december in de schouwburg in Heerlen, aanvang 20 uur en 23 december in de Annakerk in Maastricht, aanvang 20.30 uur.

Universiteitsorkest

Dinsdag 19 december geeft het Universiteitsorkest een concert in de Annakerk in Maastricht, aanvang 20.15 uur. Op het programma staan episodes uit de Driegroschen muziek van Kurt Weil, de achtste symfonie van Franz Schubert ("De onvoltooide") en het dubbelconcert voor twee contrabassen en orkest van Bottecini. Solisten hierin zijn Henk Guldemond en Carol Harte. Guldemond is leraar contrabas aan het conservatorium, Harte is een jonge contrabassist uit de Verenigde Staten, die zich een jaar geleden hier gevestigd heeft. Het geheel staat onder leiding van de vaste dirigent van het universiteitsorkest Peter Serpenti. De toegang tot het concert kost vier gulden voor studenten, voor anderen zes.

Nolov/Dulfer

In het handboek voor de Nederlandse jazzwereld staat de muziek van saxofonist Hans Dulfer omschreven als "latin-soulfunkbebopswingpunkmetalavant-garderockendiscocountryinvloeden". Vanaf 1975 had hij zijn eigen muziekgroepen, schreef voor muziektijdschriften en bekleedde diverse bestuursfuncties bij muziekinstellingen. Hij wordt beschouwd als het enfant terrible onder de muzikanten die met zijn uitspraken vooral het gevestigde wereldje van jazzmusici deed schudden. Zelf stond hij met Breuker en Bennink midden jaren zestig aan de wieg van de nieuwe Nederlandse geïmproviseerde muziek. Dulfer heeft in talrijke jazz- en popformaties gespeeld en aan een groot aantal platen meegewerkt. Zondag 17 december treedt hij samen met de pubrockgroep van Rick Nolov op in café Satyricon in de Bernardusstraat, aanvang 14.30 uur.

Boven café Charlemagne aan het Onze Lieve Vrouwenplein trekken in deze donkere dagen grote, helverlichte ramen waarachter stukken kunst te zien zijn, de aandacht van het voorbij wandelend publiek. Een nog wat bescheiden koperen naamplaat wijst de weg omhoog langs glimmend zwart gelakte traptreden naar de nieuwe galerie van Maria en Joost Gadiot "La Dépendance". Zoals de naam al doet vermoeden is dit niet hun eerste galerie. Bijna drie jaar runnen zij met groeiend succes de Keerder Kunstkamer, een galerie in Cadier en Keer, waar voornamelijk schilderijen en drie dimensionale kunst tentoongesteld en verkocht wordt. Een vaste klantenkring van veertienhonderd mensen heeft zich rondom de galerie van de Gadiots verzameld.

In de loop van de tijd heeft het echtpaar een aardige collectie grafiek opgebouwd, waarvoor binnen de Keerder Kunstkamer geen plaats was. Zo'n vijfhonderd stuks stonden opgeslagen in een klein kamertje. Dit en de behoefte om meer en ander publiek te bereiken waren de aanleiding voor uitbreiding. Toevallig deed zich de kans voor om de bovenverdieping aan het OL Vrouwenplein te betrekken. Na een intensieve schoonmaak- en opknappbeurt werd vorige week vrijdag de galerie geopend in het bijzijn van een schier onafzienbare rij gasten. Niet zomaar was deze datum geprikt. Het was de vooravond van het tweede galerieweekend georganiseerd door de Vereniging van Limburgse galeriën, deze zomer opgericht om de activiteiten van galeriën in deze provincie te coördineren en stimuleren. Het werd een succes. Zaterdag en zondag besteede een gestage stroom bezoekers de trappen van La Dépendance. Er is veel gekeken, maar ook "prima" verkocht, aldus Joost Gadiot.

Misschien is het feit dat hij zelf van oorsprong graficus is en dat ook zijn moeder, Phonsé van Daalen, grafisch werk maakt een prikkel geweest om een galerie in Maastricht op te zetten die louter en alleen gewijd is aan grafiek. Een andere prikkel is

zeker ook een commerciële. Gadiot: "We wilden een duidelijk onderscheid tussen de galerie in Cadier en Keer en de nieuwe galerie. Hier exposeren we alleen kunst in oplage, die aanmerkelijk lager in prijs is dan een unicum zoals een schilderij. Daardoor krijg je een ander publiek. Bovendien is ook de ligging bepalend. Wie naar Cadier en Keer komt, weet wat hij wil zien, weet wat voor expositie is ingericht, komt doelgericht. Wie hier binnen komt, is misschien toevallig nieuwsgierig gemaakt. Een toerist of een winkelende voorbijganger die voor een redelijke prijs kunst van kwaliteit mee naar huis wil nemen, voor zichzelf of als cadeautje." Heeft La Dépendance meer weg van een kunstwinkel? Driewerf nee in duet. De Gadiots willen zeker niet alleen een kunsthandel zijn, waar het commerciële voorop staat en waar smaak, principes over kunst en kwaliteit weleens moeten wijken voor winst. Toegegeven: het verschil tussen een goede kunsthandel en een galerie is marginaal, maar toch. Joost: "Stel dat ik een prent laat maken van de Onze Lieve Vrouwekerk in een oplage van vijfhonderd exemplaren en buiten een bord zet met "speciale aanbieding", juist hier op deze plek, dan ben ik puur commercieel bezig. Zo'n prent kan best schitterend zijn, maar het gaat dan toch vooral om de omzet. Natuurlijk, ook wij zijn commercieel bezig, we moeten er tenslotte van kunnen leven en doen dat ook. Maar onze eigen kwaliteitsnorm is uiteindelijk de belangrijkste toetssteen voor ons werk." Maria: "Soms exposeren we werk van heel hoge kwaliteit, maar waarvan we van te voren weten dat we misschien niets of maar een stuk zullen verkopen. We doen het toch, omdat we het belangrijk genoeg vinden om te laten zien.

Een galerie heeft tenslotte ook een educatieve functie: mensen leren kijken, hun smaak ontwikkelen."

In de toekomst zullen in La Dépendance ook vier tot vijfmaal per jaar exposities worden ingericht. Aan het eind van het jaar de eerste met recent grafisch werk van Ger Lataster en Leentje Linders. Van beiden hangen nu al enkele werken uit de vaste stock van de galerie te kijk tussen de werken die op

speciaal verzoek van de Gadiots door dertien kunstenaars zijn gemaakt ter gelegenheid van de opening. Een mooie serie in een mooie galerie.

Lucia Geurts

"La Dépendance" is open van woensdag tot en met zaterdag van 12 tot 17.30, donderdag tot 21 uur. In de decembermaanden ook zondag van 12 tot 17.30 uur en alle koopavonden geopend.

Theater

Ruimtevrees, One-man-show door Robert Paul, Stadsschouwburg, 15 dec.: 20.00 uur.
Arnold & Max, Theatergroep Het Herstel, Theatercafé, 15 + 16 dec.: 23.00 uur.
Jazz on scale, Jazzballetgroep Djazzex, Stadsschouwburg, 16 dec.: 20.00 uur.
Bottoms Up, Parade Dansant, Löss Theater, 16 dec.: 20.30 uur.
Pööniks, poëzieconcert uit Estland, Stadsschouwburg, 19 dec.: 20.00 uur.
Tussen ons, Het Nationale Toneel, Stadsschouwburg, 20 dec.: 20.00 uur.
Harry Sacksionl & Band, theaterconcert, Stadsschouwburg Heerlen, 15 dec.: 20.00 uur.
De Notekraker, Scapino Ballet Rotterdam, Stadsschouwburg Heerlen, 16 dec.: 20.00 uur.
Von heute auf Morgen, dans op muziek van Schönberg, Stadsschouwburg Heerlen, 18 dec.: 20.30 uur.
Montezuma's Revenge, theaterconcert, Stadsschouwburg Heerlen, 19 dec.: 20.00 uur.
Toekomstmuziek, blijspel van Alan Ayckbourn, Stadsschouwburg Heerlen, 20 dec.: 20.00 uur.

Muziek

Het Brabants Orkest, o.l.v. Roberto Benzi, Staargebouw, 15 dec.: 20.00 uur.
Rick Nolov Band en saxofonist **Hans Dulfer**, Café Satyricon, 17 dec.: 14.30 uur.
Cherubini Quartett, kamermuziek, Redoute, 17 dec.: 20.00 uur.
Universiteitskoor Maastricht, St. Janskerk, 18 dec.: 20.00 uur.
Maastrichts Conservatorium Symphonie Orkest, Zaal Conservatorium, 19 dec.: 20.00 uur.
Lunchconcert, Trio Concertante, Redoute, 20 dec.: 12.30 uur.
Mireille Heijltjes, piano, Stadsschouwburg Heerlen, 17 dec.: 12.00 uur.

Exposities

Robert Mangold, recente werken, Bonenfantenmuseum, 8 okt. t/m 28 jan. Openingsdagen di t/m vr 10-17 uur, za + zo 11-17 uur.
Theo Wintels en **Roger Scheffers**, Galerie Artisart, Grote Gracht 43, Maastricht, 16 nov. t/m 23 dec. Openingsdagen: di t/m za 13.30-17.30 uur.
Marli Hommel, schilderijen, en **Maurice Brams**, sculpturen in marmer en brons, Galerie De Keerder Kunstka-

mer, Kerkstraat 10 Cadier en Keer, 24 nov. t/m 31 dec. Openingsdagen: do 15-20, vr, za en zo 13-18 uur en volgens afspraak.
Stephanie Gilot, Anne poussart, Yves Piedboeuf, Galerie Fah, Brusselsestraat 80, Maastricht, 1 dec t/m 24 dec. Openingsdagen: vr t/m zo, 13-17 uur.
Frans Budé, Hommage aan Paul Cézanne, werken op papier, Galerie Signe, Akerstraat 82a Heerlen, 16 dec. t/m 14 jan. Openingsdagen: wo t/m zo, 14-16 uur.
Andries Soer, schilderijen en tekeningen, Galerie Signe, Akerstraat 82a Heerlen, 16 dec. t/m 14 jan. Openingsdagen: wo t/m zo, 14-16 uur.
Max de Barbanson, expositie van zwart-wit foto's, Huis a/d Rots, Geulhemmerweg 32 Berg en Terblijt, 5 nov. 89 t/m 15 jan. 90. Openingsdagen: 14-16 uur.
Frits van der Zander, schilderijen en tekeningen, Artifort, St. Annalaan 23, Maastricht, 4 nov. 89 t/m 6 jan. 90. Openingsdagen: ma t/m vr 9-17.30 uur. Za 10-16 uur.
Parmiggiani, Galerie Wanda Reiff, Rechtstraat 43 Maastricht, 9 nov. 89 t/m 6 jan. 90. Open: di t/m za 13-18 uur.
Michael van den Besselaar, mixed media, Galerie Anny van den Besselaar, Tafelstraat 6a Maastricht, 9 dec. t/

m 7 jan. Open: do 13-17 uur. Vr t/m zo 11-17 uur.
89 Fotografie, fotowerken van 12 Nederlandse kunstenaars, Museum van Bommel-van Dam, Venlo, 11 nov. t/m 30 dec. Open: dag. 10-16.30 uur. Za + zo 14-17 uur.
Thea Figee, olie op doek, gemengde technieken, **Huub Bruls**, beelden, **Ric Nillesen**, sleraden-objecten, **Berthe Rulkens**, mixed media's, **Jo Schoenmakers**, **Majo de Vries**, keramiek, Galerie de Sauveur, Dorpstraat 21, Ulestraten, 11 sept. t/m 18 dec. Open: do t/m zo 2-5 uur en op afspraak.
Paul Bartels, o.a. Figurations Disparantes Décensurés, Kunstcentrum Simer, Bogaardenstraat 40B, Maastricht, 10 nov. t/m 12 dec. Openingsdagen: di t/m za 13.30-18 uur.
Jos Laugs, Funitura, meubels, Gemeentemuseum Roermond, Andersonweg 4, Roermond, 9 dec. 89 t/m 28 jan. 90. Openingsdagen: di t/m vr: 11-17 uur, za, zo + 26 dec.: 14-17 uur.
Expositie, in het kader van de viering van 150 jaar samenwerking tussen de beide Limburgers, Gouvernement Maastricht, 20 nov. t/m 15 dec. Openingsdagen: werkdagen 9-17 uur.
Franco Gori, foto's, Vijverdal, 23 nov. t/m 20 dec.

Film

Speelweek 15 t/m 21 december
 Filmhuis Lumière, Bogaardenstraat 40b
Blueberry Hill: 20.00 uur
Veronico Cruz: 21.00 uur
Another Woman: 22.00 uur
 Mabi, Kleine Gracht 24a
Ghostbusters, dag. om 20.30 uur. Vr t/m zo om 14.30 + 18.30 uur. Wo ook om 14.30 uur.
See no evil, hear no evil, dag. om 21.00 uur. Vr t/m zo 14.30 + 18.15 uur. Wo om 14.30 uur.
Sea of love, dag. om 21.00 uur. Vr t/m zo om 18.15 uur. Vr om 14.30 uur.
The Abyss, dag. om 21.00 uur. Vr t/m zo om 14.30 + 18.15 uur. Wo ook om 14.30 uur.
 Cinema Palace, Wyckerbrugstr. 1
Theo en Thea, dag. om 18.30 + 21.15 uur. Za, zo + wo ook om 14.30 uur.
De avonden, dag. om 18.15 + 21.15 uur.
De kassiere, dag. om 21.15 uur.
Indiana Jones and the last crusade, dag. om 18.15. Za, zo + wo ook om 14.30 uur.

Domheid

Mijn baas roept regelmatig 'Er is veel domheid in de wereld!' Dat gebeurt dan voornamelijk nadat hij naar bijeenkomsten is geweest waarvan men zou kunnen verwachten dat er een contingent slimmerikken om de tafel had gezeten.

Veel van die types blijken keer op keer niet zo slim. En dan druk ik mij nog omzichtig uit. Want ik zie heus wel de zweedruppeltjes die op het voorhoofd van de baas parelen. Druppeltjes die in mijn duiding betekenen dat de professor maar moeilijk weerstand biedt tegen de aandrang om nu 's voor eens en altijd de domoren hun grote waffel te snoeren. Hij zou heus wel willen zeggen dat het achterlijke slijmbekken zijn, oligofrene snotneuzen, imbeciele oorsmeerkrabbers, maar uiteindelijk beheerst hij zich heel aardig. Vroeger, toen ik nog minder dan nu kon bevatten hoe de wereld eigenlijk in elkaar zat, vond ik dat van die domheid een flauwe opmerking. Ik vond dat je als wetenschapper, als professor, zó ver boven de reguliere mens verheven was dat je hem of haar niet het verwijt kon maken niet diep genoeg te hebben nagedacht. Al met al vond ik de uitspraak 'er is veel domheid in de wereld' nogal pedant en arrogant.

Maar goed. The times they are a'changing, nietwaar? Ik was laatst op een Hongaars symposium waar de stupiditeit ronduit stuitend was. 'Jaja,' zult U zeggen, 'maar die Oost-Europeanen hebben het ook moeilijk!' Klopt. En ze zijn slim genoeg om zich dat te realiseren, zodat hun middelbare dames dus keurig hun snoetjes hielden. Nee, de stomheid kwam schaafteloos uit de spreekpleet van Amerikanen, Duitsers, Belgen en andere eminente nationaliteiten gerold.

En daar sta je dan... Ben ikzelf dan in die paar jaar zoveel slimmer gegroeid? Zóveel slimmer dat ik dames en heren die tenminste tien jaar ouder zijn dan ik ouderwets stomme koeien uit de sloot vind halen?

Een beetje groggy van het slaapgebrek (ik had een officiële functie bij het gebeuren daar in Pécs die van mij eiste dat ik des nachts zou doorwerken) zat ik bij een plenaire sessie die voor de zóveelste keer gevuld was met stompinnigheid. Ik staarde naar Ilona (mijn goeroe en voorbeeld) die quasi-aandachtig achter een roodgedekte tafel op het podium naar de spreekster lonkte.

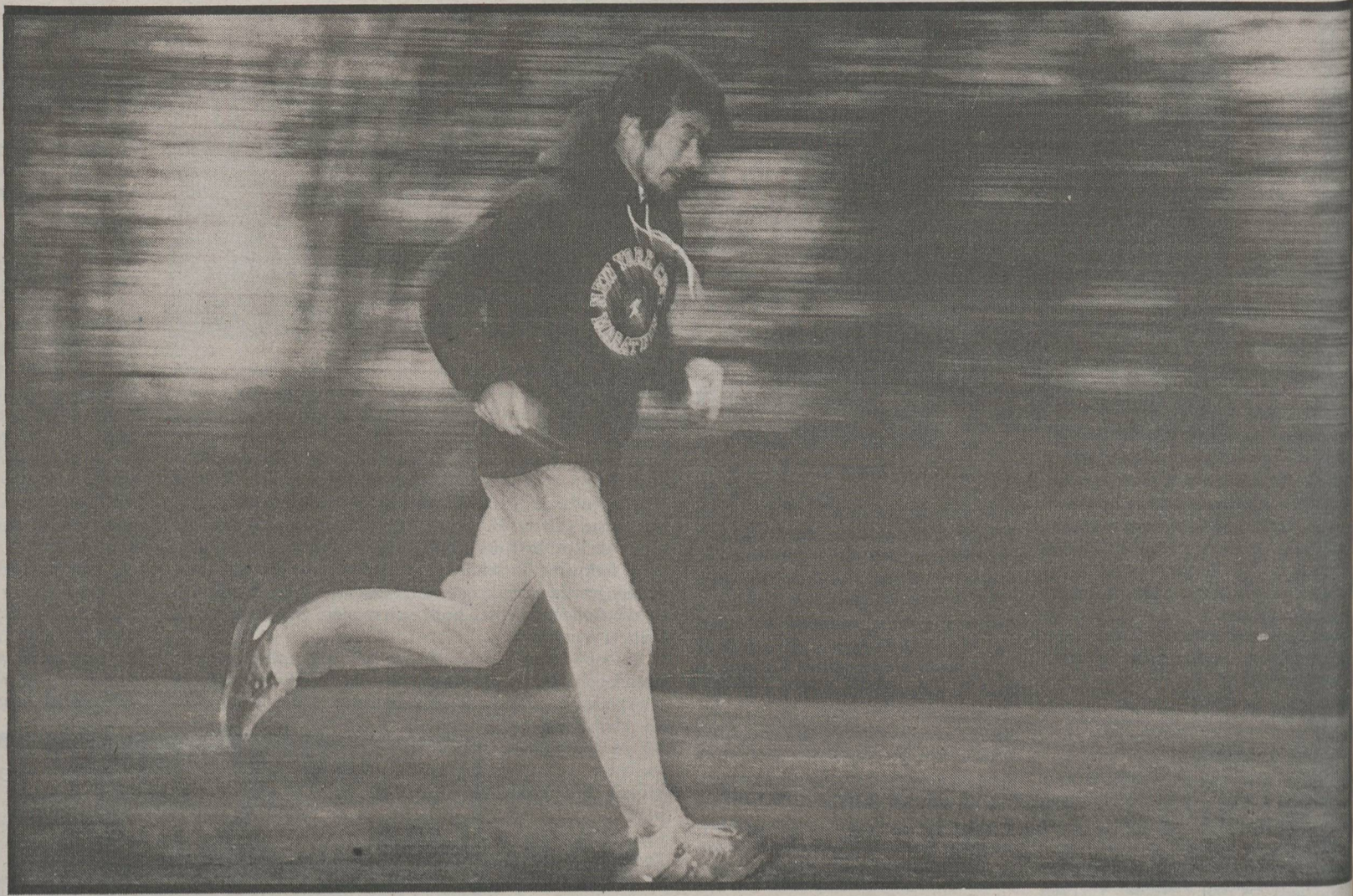
En opeens begon ik me toch psychedelisch te hallucineren! Ik schoot uit mijn eigen lijf omhoog en zweefde eventjes tegen het plafond voor ik sneller dan het licht naar Café De P. te M. geteleporteerd werd. Onderweg maakte ik nog enige elegante buitelingen, scheerde als een Mig-19 door het Oostenrijkse Totes Gebirge en eenmaal in De P. gearriveerd verborg ik me in het boekje op de tap.

'Er is veel domheid in de wereld,' sprak Jonne giechelend en nipte nog eens van haar cassis. Besmuikt knikten Annie en haar man: 'Ja, erg veel domheid...'

Ik raadpleegde mijn electromagnetische geheugenvelden en wist dat ze het over mij hadden: 'Die Eva is een kluns, een onhandig musje dat ze niets merkt van al die avances...' Het elastiek spande zich en ik werd teruggeworpen naar het zaaltje in Zuid-Hongarije.

Ook domheid is maar contextueel.

Eva

Oude mannen lopen de aardbol plat

Drie weken voor de grote dag krijgt John Gilbert (45) een blessure aan zijn heup, kan slechts op een laag pitje verder trainen en neemt zich voor nog voorzichtiger te lopen dan hij al van plan was. Een week later blesseert Ton Gorgels (41) zich: een bijlopers veel voorkomende scheenbeenkwaetsuur. Op 5 november 1989 lopen ze alletwee de marathon van New York, de één voor het grootste deel rustig oplopend met zijn minder getrainde zwager, de ander met een tape rond zijn enkel, aangelegd door de Maastrichtse gipsmeester Gene Rutten. Zijn de tweeënveertig kilometers en die elendige laatste meters per definitie een overbelasting van het menselijk lichaam? Dat kan best wel eens zo zijn, zeggen tienduizenden jaarlijks. Vervolgens lopen ze zich leeg.

bericht uit Maastricht

Gilbert (onderbibliothecaris) 'loopt' sinds een jaar min of meer regelmatig, dat wil zeggen drie of vier keer per week. Hij speelde tot voor kort hockey, "op een vrij hoog niveau", maar besloot te stoppen; twee of drie avonden trainen en op zondagmiddag competitie spelen ging meer en meer ten koste van het gezinsleven. "Met hardlopen val je in ieder geval niemand lastig. Als ik wil lopen sta ik een uur eerder op en trek het bos in, ik was toch altijd al een ochtendmens. Het is eigenlijk begonnen als afbouw van de hockey-inspanningen, je wilt toch iets blijven doen. Maar al snel ging toch weer het idee van presteren een rol spelen. Je verbeeldt je een goede conditie te hebben en dan wil je op een gegeven moment weten hoe goed die precies is, wat voor tijd achter jou naam hoort."

Ton Gorgels (cardioloog) loopt al langer, zes jaar nu. Daarvoor heeft hij wel eens getennist, maar niet intensief. Hardlopen is een gewoonte geworden en een belangrijk onderdeel daarvan is de loopscholing op zaterdagochtend, op de terreinen van een atletiekvereniging. Die training wordt gegeven door Gene Jansen, dé marathonman van de Rijksuniversiteit Limburg, hard op weg naar de sociale status van goeroe. Een telefoontje naar het Biomedisch Centrum: "Nee, die is er niet. Zit in Israël, hardlopen." Gorgels loopt regelmatig samen met een aantal vrienden die elkaar ontmoeten als leden van de Juniorkamer, een jeugdige voorportaal van de Lion's Club of Rotary's. Jeugdige? Tot je veertigste ben je er welkom, dan moet je afscheid nemen. Voor Gorgels was het vorig jaar dus zover, maar het gemeenschappelijke lopen ging door. Ook de reis naar New York werd gezamenlijk gemaakt.

Is 'New York doen' een statussymbool? Immers, marathons genoeg in Nederland, zelfs in Limburg. Waarom dan duur doen en een maandloon (weliswaar niet van een cardioloog) besteden aan een tochtje langs wolkenkrabbers? Gilbert: "De prestatie kun je inderdaad overal leveren, maar de enorme happening die de marathon van New York geworden is, wordt nergens geëvenaard. Dat maakt het mentaal toch eenvoudiger om de prestatie te leveren." Ton Gorgels heeft eveneens veel gezien wat weinig met sport te maken had. "Ze zijn waanzinnig van hardlopen, de Amerikanen. Die indruk krijg je in ieder geval als je samen met 24.000 anderen langs twee miljoen toeschouwers loopt. Niemand doet normaal."

Volgens schattingen is meer dan de helft van de mensen die in New York aan de start verschijnen onvoldoende of zeer slecht voorbereid. De beide lopers uit Maastricht

trainden met vrijwel identieke schema's: langzame duurlopen tot dertig kilometer de weekafstanden van tachtig kilometer aan het einde van de voorbereiding. Dat alle

gericht op een eindtijd van drieënehalf uur. John Gilbert liep de lange duurlopen (en zoals gezegd de marathon) samen met zijn zwager uit Huissen: "In m'n eentje had ik het nooit gered, zo lang en dan ook nog eenzaam, dan kan lopen niets anders zijn dan een straf." De zwager is ondertussen een plaatselijke beroemdheid in de omgeving van Arnhem, hij slaagde erin om regionale dagbladen en huis-aan-huis-blaadjes te interesseren voor zijn sportieve plannen. Al maanden van tevoren stonden er foto's, voorbeschouwingen en aanmoedigingen in de kranten. Enige jaloezie kan Gilbert niet onderdrukken als hij vertelt, maar de tien minuten die zwager lief uiteindelijk later finishte wil hij niet "passende wraak" bestempelen. "Daar ging het toch helemaal niet om. Hij heeft gewoon minder kunnen trainen." Eindtijd van John Gilbert: 3 uur, 33 minuten en 30 seconden.

De tocht van Ton Gorgels - hij heeft nog ernstig overwogen niet mee te lopen - duurde aanmerkelijk langer. "Sowieso moet je niet naar New York komen om een snelle tijd te lopen. Je hoort een startschot en vervolgens sta je minuten lang nog op dezelfde plaats. Dan zet de stoet zich moeizaam in beweging en na een tijdje passeer je inderdaad de startstreep. En het trajekt is ook niet echt gemakkelijk. Die bruggetjes hebben ontzettend lange opritten zodat er veel kilometers vals-plat in zitten. En keiharde straatbedekking, echt harder dan het Nederlandse asfalt, komt daar nog even bij. Maar voor mij was deze marathon toch een succes omdat ik 'm heb kunnen uitlopen en dat was meer dan ik de laatste weken ervoor kon verwachten. De blessure is nu trouwens vrijwel verdwenen. Ik heb de afgelopen tijd ook van onder andere fysiotherapeuten opgevangen dat het lopen in een kalm tempo wel vaker een betere remedie blijkt dan rust. Bij mij in ieder geval. Drie weken na de marathon heb ik alweer de halve in Margraten meegelopen." Maar hoelang heeft hij er nu over verheven." Over de vier uur? "Ja. Eh, ruim."

Hoe gezond is lopen dan? De explosieve groei van het aantal (marathon)lopers voorbij, maar de onderzoeken naar die vraag zijn de laatste jaren alleen maar talrijker geworden. Ook de altijd wat trage sociale wetenschappers zijn nu zover. Het laatste nieuwtje is de constatering van ene Rob Steenvoorden dat hardlopen weliswaar niet als harddrug beschouwd mag worden, maar dat in sommige gevallen stoppen met lopen wel degelijk onthoudingsverschijnselen met zich meebrengt. Dit wijst op verslavende effecten. Verantwoordelijk daarvoor: lichaamseigen opiatenendorfinen genaamd, die vrijkomen bij vooral langdurige, minder intensieve inspanning. Trekt allen het bos in en bedwelm uzelf.

Als andere voordelen worden een verlaagde bloeddruk, cholesterolgehalte en gewichtsvermindering genoemd. Laat je lopers voluit aan het woord, dan lijkt het alsof de hele wereld mooier is geworden sinds ze lopen. Een paar jaar geleden kwam een hardloper uit Eindhoven, therapeut van beroep, op het idee zijn cliënten ook te genot te schenken en sinds een jaar heeft het RIAGG aldaar een wekelijkse loopbijeenkomst op het werkrooster staan. Deelname is vrijwillig en de resultaten hoopgevend: men ontspant zich en wordt loslippiger. Tot marathons zal het niet leiden, want het lijkt vooral te gaan om de contacten met andere mensen. Dit is toevallig ook lopen.

Geert Dekker

Uit de o...
nen lijkt
concept
overleg
gepaste
aan de l
daar ve
Duideli
geheel
aanmerl
bij het c
Toch is
van de
gegronc
raadsco
steeds
Machte
tekstsch
deze no
maken)
den me
Zo is de
in Euro
genuan
dat de
tenscha
op het v
king b
beeld),
pen me
schaps
instelli

Nie

Alsof c
nog ni
zorgd,
afsteke
officiël
bouw
Randw
acader
mende
der ger
schapp
Centru
totale t
vierka
Het ge
een be
sief B
install
gegun
Creme
inschr
ven. I
Van E
het ac